

**Høringsammenstilling for
Svanemerking av
Rengjøringsmidler**
13. desember 2007

Nordisk Miljømerking

Høringssammenstilling for Svanemerking av Rengjøringsmidler

026/Høringssammenstilling 13. desember 2007

Sammendrag.....	1
Om høringen.....	1
Sammenstilling av innkomne høringssvar.....	1
1 GENERELLE KOMMENTARER:.....	4
2 DETALJERTE KOMMENTARER:.....	11
2.1 Hva er et Svanemerket rengjøringsmiddel?.....	11
2.2 Hvorfor velge Svanemerking?.....	11
2.3 Hva kan Svanemerkes?.....	11
2.4 Hvordan søker man?.....	12
2.5 Hva kreves for å bli Svanemerket?.....	12
2.6 Miljøkrav.....	13
2.7 Effektivitet.....	36
2.8 Emballasje.....	36
2.9 Kvalitets- og myndighetskrav.....	38
2.10 Svanemerkets utformning.....	38
2.11 Etterkontroll.....	38
2.12 Hvor lenge gjelder lisensen.....	38

Bilag 1 Høringsbrev

Sammendrag

Av de som tar aktiv stilling til høringsforslaget er to tredjedeler for og en tredjedel mot.

Kommentarene har blant annet rettet seg mot:

- Hvorfor svakere krav for ferdigfortynnede produkter enn konsentrerte (K6 Miljøskadelige stoff, K15 Fosfor, K16 CDV, K17 Innhold av aNBO og K18 Innhold av AnNBO). Krav bør heller rettes mot produkttype og bruksområde - enn ferdigfortynnet/konsentrert.
- Definisjon av inngående stoff (under 1 Miljøkrav). Noe tvil om hvorvidt kravet er rettet mot råvaren - i stedet for sluttproduktet.
- Klassifiseringen hindrer konsentrerte profesjonelle produkter å bli Svanemerket
- Positiv holding til nytt CMR-krav
- Krav til allergi: spørsmålstegn med hvorfor unnta parfyme fra krav - men hindre konserveringsmiddel.
- Krav om at parfyme må unntas krav til miljøskadelige stoff (forbud mot R50/53)
- Positiv holdning til forbud mot sølv-nanopartikler
- Begrensing/deklarasjon av parfyme; stor uenighet. Flere aktører mener gode alternativer til "de 26" finnes.

Om høringen

Denne høringen gjelder rengjøringsmidler og har blitt gjennomført i perioden 27. april til 27. juni 2007. I bilag 1 finnes en kopi av det norske høringsbrevet.

Sammenstilling av innkomne hørings svar

Høringsforslaget er sendt til 213 instanser (47 Finland, 92 Danmark, 42 Norge og 85 Sverige).

Totalt kom det inn 47 svar på høringen. Forslaget støttes av 4 uten nærmere kommentar, og av 12-13 med kommentar. 7 forkaster forslaget og 20-22 avstår fra å ta stilling til forslaget som helhet.

Organisasjon/ foretak	Land	Støtter	Støtter, med kommentar	Forkaster	Avstår fra å ta stilling	Kun kommentar
Grønn Hverdag	N		x			
Respo-MTS Norge AS	N	x				
Statens Arbeidsmiljøinstitutt	N				x	
Avant Renholdstjeneste	N				x	
Forbrukerrådet	N	x				
Norsk Institutt for vannforskning	N				x	
Landsorganisasjonen i Norge	N				x	
Fellesforbundet	N				x	
Departementenes Servicesenter	N		x			
Trygg Renhold A/S	N		x			
Oslo Kommune, Vann- og avløpsetaten	N	x				
Lilleborg as	N		x			
SINTEF Byggforsk	N		x			
Statens institutt for forbrukerforbruker- forskning (SIFO)	N				x	x
Vaskemiddelleveran- dørenes forening	N				x	x
Fagforbundet	N	x	x			
Staten forurensnings- tilsyn	N					x
Akzo	DK/N L					x

Organisasjon/ foretak	Land	Støtter	Støtter, med kommentar	Forkaster	Avstår fra å ta stilling	Kun kommentar
Celego Oy	F		x			
Unilever Finland Oy	F			x		
The Finnish Cosmetic, Toiletry and Detergent Association	F			x		
KiiltoClean Oy	F			x		

Organisasjon/ foretak	Land	Støtter	Støtter, med kommentar	Forkaster	Avstår fra å ta stilling	Kun kommentar
Mac Serien AB	S			x		
KTF	S			x		
IIH	S					
Unilever Sverige AB	S					
Stockholm Vatten AB	S		x?			
Konsumentverket	S				x	
Konsumentvåg-ledarnas Förening	S		x			
NOPA	S					
Arbetsmiljøverket	S				x?	
Symrise GmbH & Co. KG	S					

Organisasjon/ foretak	Land	Støtter	Støtter, med kommentar	Forkaster	Avstår fra å ta stilling	Kun kommentar
Miljøstyrelsen	DK		x			
Dansk Erhverv	DK				x	
COOP Norden	DK		x			
ITW Novadan	DK			x		
Center for Miljø, København Kommune	DK		x			
A/S Blumøller / Sara Lee	DK			x		
FDB	DK		x			
BASF A/S	DK					x
Indenrigs- og Sundhedsministeriet	DK				x	
Forbrugerrådet	DK				x	
Danmarks Natyrfrednings-forening	DK					x
Aktieselskabet Reinnholt	DK				x	
Knud E. Dan A/S	DK				x	
Dansk Arbejdsgiver-forening	DK				x	
Forbrugestyrelsen	DK				x	

1 GENERELLE KOMMENTARER:

Vanskelig å sette seg inn i kor stor endringa er i forhold til dagens krav, kva endringa medfører jfr renseskostnad pr eining osv. MEN - vi stolar på Nordisk Miljømerking! (Departementenes servicesenter)

Kommentar Miljømerking: Vi takker for kommentar.

Overordnet set er Miljøstyrelsen tilfreds med miljøbeskyttelsesnivået i kriterierne. Det er positivt at der er sket en tilnærming i forhold til DID-listen, CDV-udregning og testkrav.

Miljøstyrelsen finder det naturligt at Svanen i endnu højere grad afspejler sine kriterier i forhold til Blomstens kriterier, og i endnu større grad harmoniserer - hvis ikke kriterieniveauet - så strukturen og opbygningen af kriterierne i forhold til Blomsten. (Miljøstyrelsen)

Kommentar Miljømerking: Det er skjedd en tilnærming til Blomsten, der dette har vært praktisk. Strukturen av kriteriene er basert på tilsvarende kriterier innen Nordisk Miljømerking. Det må også nevnes at Blomstens kriterier er uarbeidet for ca. 3 år siden (vedtatt i mars 2005), slik at flere krav ikke er harmonisert med Blomsten. Videre har Svanen flere helsesrelaterede krav enn Blomsten.

NOVADAN godkender at der generelt strammes op på krav/forbud overfor miljøfarlige stoffer men modsætter os det samlede forslag særlig fordi de stillede krav på påvirkning af menneskers sundhed er for ambitiøse på nogen områder (konserveringsmidler & grænse for urenheder er sat alt for lavt). Dette står i stærk kontrast til der er relativ åbne muligheder for at tilsætte parfume. NOVADAN tilslutter sig forslag om der må indgå parfume i svaneprodukterne – men mener der må blødes væsentlig op på krav til øvrige råvarergrupper, der har en væsentlig funktion i produkterne. (Novadan) *Kommentar Miljømerking: Se kommentar under de spesifikke punktene.*

Pointsystem NOVADAN stiller spørgsmål til, hvordan de enkelte kravniveauer indenfor de forskellige kategorier af produkter er fremkommet. Det virker som et meget kompleks system og besynderligt der er så stor forskel på CDV afhængig af om det er koncentrat eller brugsklar, beregningen relateres jo netop til brugsopløsningen.

Kommentar Miljømerking: Se kommentar om dette senere.

Hvis pointsystem fastholdes bør grænserne forhøjes. NOVADAN mener det vil være relevant at tilsætte parfume til et WC rens middel – netop for denne produkttype kan parfume have en fornuftig funktion. Et WC rens middel er færdigfortyndet, efter NOVADAN's beregning kan der tilsættes 0,32 % Parfume før grænsen 800 000(max CDV,kronisk) nås og der er således ikke "plads til" øvrige ingredienser. Det er ikke hensigtsmæssigt idet der vil være rimeligt bidrag fra tensider og syrere mm i et WC rens produkt. Lav særregler for WC rens middel – eller sæt højere grænse.

Forslag: Overvej hvilken information der kommer ud af at lave den tunge pointberegning? Kan den tunge point beregning undlades – der er jo netop lagt op til omfattende dokumentation på indgående råvarer fra råvareleverandør – og afløses af et andet system?

Det vil lettere ansøgningsarbeidet, hvis der f.eks. etableres en offentlig positiv liste af godkendte og accepterede råvarer som producenter kan vælge ud fra (brug evt. SNF liste som inspiration). NOVADAN vurderer at et tiltag i den retning, vil gøre ansøgningsarbeidet mere smidigt, hvis accepterede råvarer vurderes en gang for alle og evt. godkendes til brug i % interval, der afspejler råvarens miljøprofil. Tildel lav interval for råvare med dårlige toks data og højere interval op til ubegrænset for råvarer med gode data. Vi mener dette vil lette dels ansøgningsarbeidet for producent og råvareleverandør samt den enkelte sagsbehandling. (Novadan)

Kommentar Miljømerking: Vi vil gjøre oppmerksom på at det i versjon 3 var et "poengsystem" i form av en "Miljømatrise" - der innhold av kjemikalier, giftighet nedbrytbarhet, mengde komponenter som ikke var aerobt og/eller anaerobt nedbrytbare - inngikk. Dette er nå forenklet vesentlig. For giftighet-nedbrytbarhet gjelder nå en CDV-beregning som står alene. NOVADAN's forslag har sine positive sider, men vil kunne begrense produktutviklingen - da en slik positivliste hele tiden må oppdateres, ellers utelukkes eventuelle nye gode ingredienser . Det vil kunne begrense produktutviklingen. Vi har positiv erfaring med vår måte å bedømme produkters miljøegenskaper på. WC-produkter vil etter høringen ha en høyere CDV-grense enn andre produkter.

Hänsyn vad gäller säkerhet bör beaktas i förhållande till att förpackningar kan öppnas av personer med nedsatt kraft i händer och leder. (Konsumentväg-ledarnas Förening)

Kommentar Miljømerking: Sikkerhet for barn er viktig. Nedsatt kraft kan kanskje kompenseres med egnet verktøy?

Vi har det siste 1,5 år benyttet Svanemerkede rengjøringsmidler. Disse har tilfredsstilt våre krav til effektivitet, men vi håper at nye krav ikke vil nedsette effekten i særlig grad. Tilbakemeldingen fra våre renholdere er at de føler seg trygge på kjemikalierne med tanke på HMS, og vi har ikke registrert tilfeller av allergiske reaksjoner i forbindelse med bruk. (Trygg Renhold A/S Stor-Oslo)

Kommentar Miljømerking: Vi takker for kommentaren. Vi forventer at effektiviteten av produktene fortsatt vil være god.

Rengjøringsmidlene er omfattet av EUs vaskemiddelforordning. Vi mener det må fremgå klart av kriteriedokumentet at disse produktene må overholde kravene i denne forordningen som er implementert i produktforskriften gjennom §3-10, i tillegg til norske særkrav (§ 3-8 og 3-9 i Produktforskriften). (SFT)

Kommentar Miljømerking: Vi vil korrigere versjonsnummer av den norske produktforskriften (nåværende er: FOR 2004-06-01, nr 922 i krav" K15 Fosfor" . I samme krav vises de forøvrig til særnorske bestemmelser for fosfor (§ 3-9 og 3-10 i Produktforskriften). Når det gjelder § 3-8 og biologisk nedbrytbarhet av overflateaktive stoffer - viser vi til krav "K8 Tensider".: Tensider skal være aerobt og anaerobt nedbrytbare.

Compared to the previous criteria on this product group, the proposed criteria are very strict and it would be hard for the companies to follow them. Additionally, there are unfortunately several mistakes and inconsistencies in the content. (The Finnish Cosmetic, Toilet and Detergent Association (TY))

We join in and support the statement made by Teknokemian Yhdistys, dated 09-07-2007 (Unilever Finland Oy)

Compared to the previous criteria of this product group, the proposed criteria are very strict and there are much more paper work to do.

We would appreciate if the criteria even as a consultative form were more carefully translated. Now there are mistakes and unclear parts in the text. (KiiltoClean Oy)

Kommentar Miljømerking: We will look at the translation.

För en oinvid ligger det nära till hands att med avseende på tillåtna halter utgå från brukslösningar definierade som de utspädningar som rekommenderas på etiketter och annat försäljningsmaterial. Den som känner till verkligheten bakom vet att dessa uppgifter är rent fiktiva och aldrig kommer till praktisk användning.

Arbetsförloppet vid framtagning av ett nytt medel för exempelvis allrengöring är i stora drag att labbet provar en rad olika möjliga recept och väljer ett som verkar lovande för ändamålet. Man provar sig fram till en lämplig dosering.

Sedan går ärendet till marknadsförarna som bestämmer sig för i vilken form medlet skall marknadsföras. Låt oss utgå från ett praktiskt exempel där man valt att marknadsföra medlet i tre versioner: 1. Färdigspätt, 2. Ett koncentrat för vanliga användare, 3. Ett superkoncentrat med i princip endast aktiva komponenter för användning hos förbrukare med anordningar för utspädning med exakt dosering.

När det gäller alternativ 1 är priskonkurrensen måttlig eftersom kostnaderna till största delen beror på emballage med mera som är lika för alla tillverkare och endast i liten grad påverkbara i det företag som levererar medlet. Detta innebär att koncentrationen i medlet kommer att ligga nära den nivå labbet rekommenderar.

För alternativ 2 är priskonkurrensen knivskarp. Alla bevakar varandra. När man räknat ut vilken prisnivå produkten hamnar på konstaterar man att den ligger så högt att produkten blir osäljbar. Labbet får order om att göra produkten billigare. Den billigaste råvaran är vatten. Produkten späs så långt man vågar. Samtidigt borde man förstås öka doseringen vid spädning till brukslösning, men det stöter på motstånd eftersom man väl vet att det finns vakna inköpare som läser etiketter och snabbt räknar ut användningskostnad.

Alternativ 3 är utsatt för likartade problem som alternativ 2 och behandlas här ej separat.

Eksempel:

Ett allrengjøringsmedel saluføres både ferdigspått og som konsentrat. Sammensætningen er likartad i båda fallen. Den ferdigspådda bruksløsningen innehåller omkring 4 % aktivt material varav cirka 2 % tensider. Konsentratet innehåller cirka 8 % aktivt material varav cirka 4 % tensider. En rekommenderad bruksløsning innehåller 10 ml konsentrat i 10 liter vatten. Tensidmängden i denna fiktiva bruksløsning blir 0,002 %. Den enda effekt en så låg tensidhalt kan ha är att minska vattnets ytspänning, vilket gör det lättare att våta trasan, när man vill torka av exempelvis ett dammigt skrivbord. Den är emellertid helt otillräcklig för att emulgera fett och avlägsna olika sorters fläckar. Användaren, som vanligen är en annan än inköparen, inser snabbt problemet och "överdoserar" medlet. Praktisk erfarenhet visar att den dosering en erfaren användare kommer fram till ger en bruksløsning som med avseende på halt av aktivt material alltid ligger mycket under den ferdigspådda bruksløsningen. I det aktuella exemplet är doseringen i alternativ 2 för låg och skulle behöva höjas för att den optimala mängden tensid som provats fram för den ferdigspådda bruksløsningen skall uppnås. Den påstådda "överdoseringen" är därför i praktiken en underdosering.

Det bör observeras att detta ej är ett extremexempel. Det finns på marknaden medel med ännu mer utspådda brukslösningar.

Det är inte osannolikt att man så småningom får en reaktion mot trenden mot alltmer förtunnade konsentrat på samma sätt som mot allt större tvättmedelspaket där aktivt material ersatts med luft. Tyvärr motverkas denna, inte minst ur miljösynpunkt, mycket önskvärda utveckling av Svanenkriterier som ensidigt gynnar älskare av vattenkranen.

Vi har den största förståelse för de problem det kan medföra att byta basis för kriterierna men anser att ett byte ovillkorligen måste ske för att inte Svanemärkningen skall komma att klassas som miljöfientlig.

Den mest närliggande och enklaste lösning på dilemmat vi kan se är att basera kriterierna på enbart aktivt material och bortse från vilka mängder vatten tillverkaren valt att tillföra.

En mycket stor fördel med aktivt material som basis för kriterierna är att detta, till skillnad från brukslösningar, är ett reellt icke förhandlingsbart värde. Alla som har praktisk erfarenhet av arbete med rengjøringsmedel vet att det för ett acceptabelt resultat krävs en viss mängd aktivt material. De ofta näst intill homopatetiska utspådnings- respektive inköparkontoren. (David/Tord Eriksson, Macserien)

Kommentar Miljømerking: Hvordan ulike profesjonelle renholdsfirmar forholder seg til anbefalt dosering vil nok variere. Vårt inntrykk gjennom blant annet Svanemerkede renholdsfirmar er imidlertid at seriøse firmar har et meget bevisst forhold til dosering og til produktens effektivitet. Produsenter av Svanemerkede rengjøringsmidler skal dokumentere at produktet klarer minimumskrav til effektivitet ved anbefalt dosering.

Genomgående for hela remissen är att den som vill svanenmärka sin produkt oppmuntras till att spä ut den med så mycket vatten som möjligt for att få en så effektiv brukslösning som möjligt. Denna slutsats kan man dra av de högre halter av fosfor, miljöfarliga ämnen o s v som tillåts i brukslösning for färdigutspädd produkt än for ett koncentrat som SEDAN skall spä till brukslösning.

Vi på MacSerien, vilket är ett ISO 14001 certifierat företag, har som del av vår miljöpolicy att ha så koncentrerade produkter som möjligt for att slippa transporten av vatten, vilket minskar utsläppen av koldioxid och därmed bidrar mindre till växthuseffekten. Som remissen nu lyder kommer vi att tvingas gå ifrån vår egen miljöpolicy for de produkter vi vill svanenmärka och hälla i mer vatten for att vi i slutändan ska få en så bra och effektiv brukslösning som möjligt. Inte bara vi utan hela branschen kommer att drivas mot produkter med mer vatten i. Kriterierna går på tvärs mot de i dag högaktuella kraven på att reducera miljöpåverkan genom mindre transportarbete och mindre förbrukning av emballage.

Vi tycker inte att det känns logiskt att i huvud taget särskilja koncentrationer på brukslösning for färdigutspädd samt koncentrerad produkt. Dessa skall ju i slutändan användas for samma syfte och vore logiskt sett få innehålla samma koncentrationer. Som remissen lyder skulle en utspädd produkt teoretiskt sett kunna innehålla 50% miljöfarligt ämne med avseende på aktiv halt (bortsett från vattentmängd), bara den är tillräckligt spädd med vatten.

Vi anser att svanen i och med den nya remissen går i helt fel riktning som endast tvingar i mer vatten i produkterna och vi föreslår istället följande:

-Att de tillåtna halterna i produkten vad gäller mängd fosfor, miljöfarliga ämnen osv istället baseras på den aktiva halten i produkten. M a o att man skall bortse ifrån vattnet och istället se vad som procentuellt finns i flaskan med avseende på resterande innehåll (aktiv halt minus vatten=100%).

Uppdelningen av tillåten mängd av fosfor, miljöfarligt ämne o s v, i koncentrerad samt färdigutspädd produkt, skulle alltså istället baseras på den aktiva halten i flaskan och det går då inte att späda produkten med syftet att få en produkt svanenmärkt.

(Lisa Holmgren, Macserien) *Kommentar Miljømerking: Samlet svar til "konsentrert vs ferdigfortynnet produkt" kommentar gis senere i høringsammenstillingen.*

Det mest anmärkningsvärda med de föreslagna kriterierna for rengjøringsmedel är att de genomgående verkar premiera utspädda produkter framfor koncentrat. Det är i alla fall vår tolkning av de gränsvärden etc som satts for koncentrerade respektive "färdigfortunnade" produkter, d v s det vi tolkar som brukslösning. En möjlighet är att ett fel insmugit sig i kriteriedokumentet och gränsvärdena kastats om. Det gäller kraven i K6, K15, K16, K17, K18.

Här krävs en förändring av kriterierna så att de inte riskerar att premiera produkter som totalt sett ger en större miljöbelastning i form av ökade (vatten)transporter och mer förpackningsmaterial. I annat fall arbetar Svanen i direkt motsatt riktning mot företagets strävan efter så effektiva produkter och produkter med så liten total

miljøpåverkan som möjligt. Alternativt krävs ett förtydligande så att det klart framgår vad som avses, för att förhindra att kraven missförstås.

Generellt kan det ifrågasättas om det är vettigt att uttrycka kraven i termer av koncentrat respektive brukslösning, eftersom olika koncentrerade produkter behövs beroende på doseringsteknik. Detta är en bedömning som tillverkaren gör beroende på produktens egenskaper samt avsedd användning och målgrupp.

För övrigt anser vi att skurkräm bör vara en produkttyp som ska kunna miljömärkas enligt detta kriteriedokument, eftersom det är en speciell typ av allrengöringsmedel snarare än att det bör förknippas med avfettningsmedel (se kriteriedokumentet sid 2).
(III) Kommentar Miljømerking: Samlet svar til "konsentrert vs ferdigfortynnet produkt" kommentar gis senere i høringsopstillingen.

Konsentrerte produkter er bedre miljømessig da disse har mindre forpakning per brukerdose og krever mindre transport per brukerdose; man verken emballerer eller transporterer vann. Vi mener at miljømerker som svanen burde fokusere på de store miljøfordelene konsentrerte produkter medfører. Det bør i tillegg skilles mellom produkter som toalettrens og skurekrem som har en spesiell funksjon og krever høyt innhold av aktive ingredienser i bruk, og "klar til bruk" sprayer, der det er lavt innhold av aktive stoffer per brukerdose, og som lett kan lages av konsentrater.

I bakgrunnsdokumentet argumenteres det med at ferdigfortynnede produkter minsker faren for feildosering, og brukeren benytter kun den mengde som det er behov for i forhold til det som skal rengjøres (lager ikke en hel bøtte vaskeløsning som etterpå går til avløp). Det er riktig at et ferdig fortynnet produkt har riktig konsentrasjon av bruksløsning, men dette argumentet faller på at brukerne av produktet kan bruke så mange doser (spray) de ønsker for hver rengjøringsoppgave, og man begrenser dermed ikke den totale mengden brukt produkt. Det bør heller legges vekt på gode doseringsløsninger for konsentrerte produkter, og at brukerne av produktet læres opp til å blande ut kun den mengden produkt de har behov for. (Lilleborg)

Kommentar Miljømerking:

Det blir fra mange hold påpekt at konsentrerte produkter er bedre miljømessig enn ferdigfortynnede (mindre transport av vann). Og at det derfor er lite forståelig at kravforslaget "premierer" de ferdigfortynnede/klar til bruk produktene gjennom svakere krav til bruksløsning.

Vi skjønner kritikken. Som et første steg i retning "ønsket mål" (minimal transport av vann) rettes nå produktinndelingen mot kravene i forhold til bruksområde og bruksmetode. Dette medfører inndeling etter "WC-produkter" / "Øvrige produkter" (bruksområde) og "Ferdigfortynnede produkter" / "Konsentrerte produkter" (bruksmetode).

WC-produktene er beregnet for av ekstra vanskelig smuss, og vil derfor ha behov for ekstra tøffe innholdsstoffer. For denne produktkategorien er det derfor hensiktsmessig å ha egne krav.

De øvrige produktene bør på sikt ha ett kravnivå. Ved denne revisjonen har vi gått ett skritt i den retning, og håper at målet kan nåes ved neste revisjon.

I enkelte tilfeller er det ulike krav mellom produkter beregnet for forbrukere og profesjonelle brukere

En gjennomgang av 67 lisenser fra ulike områder, viste at nivåene av miljøbelastning var relativt like for allrengjøringsmidler og sanitærrengjøringsmidler innen ferdigfortynnede og innen konsentrerte produkter.

Nivåene for de ulike miljøparametere varierer imidlertid sterkt mellom hver kategori. Som en konsekvens av dette, er kravene for hver parameter ikke lenger koplet sammen i en poengbasert miljømatrise - men er satt såpass strengt for hver parameter innen hver kategori, at kun de beste skal kunne klare kravene. Dette vil medføre at kravene er mere absolutte og dermed enklere å forholde seg til under produktutvikling. Ved senere kartlegging av miljøgevinst fra en versjon av kriteriene til en annen, er det også enklere å sammenligne nivå av den enkelte miljøparameter enn relative poeng.

At ferdigfortynnede produkter i høringsforslaget ble foreslått med en "slappere" grense - var på grunn av deres sammensetning. Muligens er økt bruk av konserveringsmidler og parfyme i disse produktene en medvirkende årsak til den relativt høye miljøbelastningen.

Kravene er ikke lenger tilknyttet til "allrengjøringsmidler" og "sanitærrengjøringsmidler" som tidligere - men altså til bruksområde og bruksmetode.

Dette er en videreføring av sammenligningen ved forrige revisjon mellom de tidligere separate kriteriene for miljømerking av allrengjøringsmidler og sanitærrengjøringsmidler.

De äändrade kriterierna är mycket hårda och kommer att innebära stora förändringar för Svanmärkta produkter. De flesta produkter på den nordiska marknaden kommer att behöva formuleras om.

Redan idag tillverkas speciella produkter för den nordiska marknaden för att uppfylla Svanens kriterier. Att ytterligare differentiera den nordiska marknaden är mycket olyckligt från industrins synvinkel. Det kommer att innebära att stora resurser och arbetstid läggs på att förändra produkter på en mycket liten del av marknaden. Det kommer att bli svårt att få tillbaka det man satsar i kostnader och tid om föreslagna kriterier accepteras. Det bör framgå att det är DID-listan daterad januari 2007 som ska användas vid beräkningarna. Vi anser att 12 månaders övergångstid från beslutsdatum ska ges för de nya kriterierna. (KTF)

Kommentar Miljømerking: Miljømerking's mål er den beste tredjedelen med hensyn til miljøbelastning, skal kunne klare miljøkravene. Det medfører nødvendigvis en viss differensiering. Markedets økende miljøengasjement vil forhåpentligvis premiere de som har en positiv miljøprofil. Vi vil presisere at det er DID-liste pr januar 2007 som skal anvendes. Overgangstiden er vanligvis 12 måneder for kriterier fra Nordisk Miljømerking.

Unilever Sverige AB: Se KTF.

Kriterieforslaget er bra i stort men vissa justeringar önskas enligt följande:
Kriterierna är något svårlästa genom att det finns flera krav som ser ut att säga emot varandra.

Bl a ställs krav på att tensider ska vara aerobt lätt nedbrytbara och anaerobt nedbrytbara (K8). Senare (i K17 och K18) gäller att aerobt lätt nedbrytbara och anaerobt nedbrytbara ämnen får tillsättas till en viss gräns. Det måste tydligt framgå att tensider är undantagna här. Dessutom behöver det anges i flera av kriterierna att de gäller för summan av ingredienser och inte för varje ingrediens för sig. (Stockholm Vatten AB) *Kommentar Miljømerking: Takk for kommentar - vi vil forsøke å klargjøre dette.*

2 DETALJERTE KOMMENTARER:

2.1 Hva er et Svanemerket rengjøringsmiddel?

2.2 Hvorfor velge Svanemerking?

2.3 Hva kan Svanemerkes?

Bruksområde

I kriterierna inkluderar man inomhusprodukter for t.ex. golv, veggjar, tak, dørar, kakel og fönster. Nuvarande kriterier inkluderar inte fönster.

Vi kan inte se att det skulle ge någon miljönytta att inkludera fönsterrengöringsmedel i kriterierna. Dessa består av en mycket låg halt tensider, under 0,5 %. De tensider och lösningsmedel som används har en mycket god miljöprofil. Vi anser att området "fönster" ska strykas ur kriterierna. (KTF)

Kommentar Miljømerking: Både forbrukere og produsenter har ytret ønske om miljømerkede produkter for rengjøring av vinduer - og det er i nåværende kriterier mulig å miljømerke disse produktene. Det er ikke gitt at alle vinduprodukter (produsert i Norden eller importerte) har meget god miljøprofil.

Type rengjøringsmiddel kravene er beregnet for

Produkter som ikke kan miljømerkes som rengjøringsmiddel

An all purpose cleaner (APC) can only be used for grease removal and this ability is also tested in the effectiveness test. Since it only has one purpose it does not qualify for ecolabelling. Can a APC with neutral pH or pH higher than seven obtain the ecolabelling?. (NOPA)

Kommentar Miljømerking: Universalrengjøringsmidler, som bare fjerner smuds, er omfattet af kriterierne. Det som ikke er omfattet af kriterierne er produkter som skureskrem og ovenrensemidler. På dansk kan ordet "fettløsning" nemt misforstås, derfor slettes ordet "fettløsning" fra afsnittet.

Skurekrem er ikke et produkt for fettløsning, men et produkt for flekkfjerning (skuring) i sanitærrum og kjøkken. I forrige versjon av kriteriene var skurekrem inkludert i produktgruppen rengjøringsmidler. (Lilleborg)

Coop Norden vil oppfordre til, at produkter til ren kalkfjerning og ren fedtfjerning også omfattes af disse kriterier. Der er ikke noget miljømæssigt argument for at disse produkttyper ikke skal kunne miljømerkes, og man vil kunne sikre at der findes miljømæssigt forsvarlige produkter på markedet, og på den måde være et alternativ til de meget sterke produkter, der også findes på markedet. Alternativt bør der utvikles separate kriterier for disse produkttyper. (COOP Norden)

Kommentar Miljømerking: I og med at kravene er basert på produkter som skal løse fett, og skurekremer ikke er beregnet for det - er det ikke relevant å inkludere disse. Å utvikle egen kriterier for ren kalkfjerning er ikke blitt prioritert av ressursmessige hensyn.

2.4 Hvordan søker man?

Salg i det øvrige Norden

Form detailing ..... That form is that? (NOPA) *Kommentar Miljømerking:*

"Application for registration of an Ecolabelled product"

Kontroll

We see a very big time delay in this procedure. Is it really true that every application is followed by an inspection? (NOPA) *Kommentar Miljømerking: Not if recently inspection has been done.*

2.5 Hva kreves for å bli Svanemerket?

2.6 Miljøkrav

För övrigt välkomnas särskilt den nya definitionen av ingående ämnen och föroreningar samt att nanopartiklar med silver inte tillåts. (Stockholm Vatten Ab)

Kommentar Miljømerking: Takk for kommentar.

The level is far too low since the content of e.g. chlorides and sulphates are present in the order of percentages in lauryl ether sulphate (LES) in addition to other by-products (components that are not sulphated). (NOPA)

Kommentar Miljømerking: The level "0,01%" is set for the final cleaning product. We will define this precisely in the criteria document.

With interest we took notice of your consultative document of 24 April 2007 entitled; 'The Swan labeling of Cleaning products'. After careful evaluation we however feel that the draft document needs some revision in order to improve clarity on how to deal with the issue of impurities in raw material substances. In our opinion such improved clarity is needed to exclude confusion or misconceptions on this matter by the various parties involved. Such possible misconceptions could keep new green alternative products unintentionally from the market and/or result in unfair differences in decisions on the Swan qualification of cleaning products.

The consultative document for the Swan labelling of cleaning products indicates on page 5 that the requirements in chapter 1 apply to all ingoing substances. Ingoing substances are all substances contained in the product, including additives in ingredients (e.g. preservatives and stabilisers), but not pollutants deriving from raw material production.

This description comes close to the definition of a substance in various EU legislations. The REACH and Detergent Regulations both define a substance as a chemical element and its compounds in the natural state or obtained by any manufacturing process, including any additive necessary to preserve its stability and any impurity deriving from the process used, but excluding any solvent which may be separated without affecting the stability of the substance or changing its composition.

Likewise we interpret the present Swan text in such a way that impurities (= pollutant in Swan text) in ingredients (= ingoing substances in Swan text) are outside of the requirements of chapter 1 of the Swan requirements. This would mean that raw material substance X with a small impurity of e.g. EDTA, DTPA, NTA or phosphonates would not be excluded by Swan, whereas the presence of one of these substances as added ingredient (= ingoing substance) would be excluded by the Swan criteria.

Such interpretation would also be in line with the text of Commission Decision 2005/344/EC establishing ecological criteria for the award of the Community eco-label to all-purpose cleaners and cleaners for sanitary facilities, where EDTA and NTA are only being excluded as 'ingredients'. The additional requirement that the function of each 'ingredient' shall be provided to the competent authority suggests also in this case that impurities in substances are not considered to be 'ingredients'.

We strongly suggest elucidating the issue of impurities in ingredients in more well-defined text to exclude any confusion or misconception on this matter. Good definitions of terminology (such as ingoing substance, pollutant and ingredient) would also bring more clarity on this matter.

Furthermore the definition of a substance should be introduced to appendix 4. (Akzo Nobel Functional Chemicals bv)
Kommentar Miljømerking: Vi vil se på den norske teksten og i den engelske oversettelsen.

The meaning of the next phrase on page 5 is unclear. Pollutants are traces of raw material production occurring in the product in concentrations of less than 0.01%. Which product is indicated here (cleaning product or the raw material product)? Does it restrict the presence of impurities in raw materials in the final cleaning product whereas in the European Community Ecolabel criteria for all-purpose cleaners and cleaners for sanitary facilities put such limit only on ingredients? In that case it puts a limit on impurities in a raw material that is depending on the raw material concentration in the final cleaning product. This Swan phrase is far from practical and has little or no relevance for the safety of cleaning products for human health and the environment. Therefore we strongly suggest rephrasing for more clarity or deleting this phrase from the text.

The risks from impurities in raw materials for human health and the environment are already and more efficiently covered by the classification and labelling rules for substances and preparations where impurities in substances have to be considered as indicated in Directives 67/548/EEC and 1999/45/EC, because these rules also require to consider the specific concentration limits of the Annex 1 for certain substances. This brings a more relevant safety level to human health and the environment and where needed (in case of lower specific concentration limits in Annex 1) a more restrictive limit to impurities in raw materials.

In addition such extra limit on impurities in raw materials by Swan would hamper the introduction of greener alternative chelating agents for EDTA and NTA in the market just because of the presence of small amounts of impurities of EDTA or NTA in those new products that have no relevance for the safety of human health and the environment. (Akzo Nobel Functional Chemicals)

Definition indgående stof/urenheder NOVADAN vurderer nedre grænse på 0,01 % er meget ambitiøs og alt for lav en grænse. NOVADAN stiller spørsmål ved hvordan dette skal håndteres og foreslår grænsen hæves til realistisk niveau. (NOVADAN)

Kommentar Miljømerking: Grænsen gjelder for sluttproduktet -ikke i den enkelte råvare. Tilsvarende krav er allerede etablert i kriterier for svanemerking av tekstilvaskemidler og ser ut til å kunne fungere. Det presiseres i teksten at det gjelder rengjøringsmiddelet.

K1 Beskrivelse av produktet

K2 Resept

K3 Klassifisering av produktet

R41 is a problem (sensitis OKing). Its going to be harder to make products that are not classified R41 since more and more ingoing components are classified R41. Detergents and acids for toilet cleaners are often labelled. (NOPA)

Kommentar Miljømerking: På baggrund af opklassificeringen af tensider, der bevirker, at mange produkter vil få en klassifisering med R41, har vi valgt også at tillade denne klassifisering for forbrugerprodukter. Dette for at sikre effektive produkter til forbrugere. I kriterieversion 3 var det kun muligt at miljømærke produkter til det professionelle marked med R41.

Umiddelbart er det jo interessant at se at rengjøringsmidler gerne må være mærket C-ætsende. Under K3, I har vist glemt at sette den på. (Knud E. Dan A/S)

Klassifiseringene etsende (C) og oksiderende (O) er ikke nevnt i kriteriene.

Konsentrerte produkter er mindre belastende for miljøet på grunn av mindre emballasje og mindre transport per brukerdose. Mange tensider er merket helsefarlig (Xn), med R-setningene R20, R21 og R22. Høykonsentrerte produkter vil dermed kunne få merkingen helsefarlig. Denne klassifiseringen bør være tillat for høykonsentrerte produkter til profesjonelt bruk, da dette er aktuelle produkter å selge til dette markedet. De mer alvorlige helsefareklassifiseringene bør ikke være tillatt. (Lilleborg)

Kommentar Miljømerking: Klassifiseringene etsende (C) med R34 og R35 og helseskadelig med R20, R21 og R22 vil tillates for profesjonelle produkter.. Oksiderende (O) er er ikke relevant for denne produktgruppen.

Lokalt irriterende, Xi: Dette kravet gjelder vel kun Xi, R-41 for forbrugerprodukter. I tilfelle bør kun dette kravet angis istedenfor alle unntakene. Produkter som skal svanemerkes bør heller ikke oppfylle kravene til klassifisering som Etsende, C, med R-34 eller R-35. (SFT) Kommentar Miljømerking Se tidligere kommentar.

There are errors in the table. R36, R37 and R38 should refer to irritating properties, not sensitising. R42 and R43 should refer to sensitising properties, not allergenic. (KiiltoClean Oy) Kommentar Miljømerking Se kommentar under.

There are errors in the table. R36, R37 and R38 should refer to irritating properties, not sensitising. Kommentar Miljømerking: Se kommentar senere.

R42 and R43 should refer to sensitising properties, not allergenic. (the Finnish Cosmetic, Toiletry and Detergent Association (TY)) Kommentar Miljømerking: In Norway it is called " allergisk", in Finland, Denmark and Sweden it is called "sensitiv" properties.

I linje med resonemanget ovan beträffande koncentrat, ser vi en risk för att produkter späds ut för att svara upp emot produktkraven i K3. Det gäller t ex kravet att

hålsoskadlige produkter (Xn) inte accepteras. Vi menar att det är olyckligt att produkter klassade Xn med R20, R21 och R22 inte ska kunna godkännas. Detsamma gäller produkter klassificerade N med R50, om dessa hanteras i system där produkten späds ut eller bryts ner innan de når reningsverket. (IIH)

Kommentar Miljømerking: Vi vil for profesjonelle produkter tillatte Xn med R20 Farlig ved innånding, R21 Farlig ved hudkontakt og R22 Farlig ved svelging - hvis fortynning skjer i lukkede systemer og arbeidstaker er fullstendig beskyttet. Det er et grunnleggende prinsipp i Nordisk Miljømerking at produkter som er miljøfareklassifisert ikke kan oppnå miljømerking.

Vær opmærksom på pH reglen og OECD testmetode, der medfører produkter med ekstrem pH (pH<2 og pH > 11,5) skal klassificeres C R35. Bemærk ingen graduering, går direkte fra Xi til R35. Miljøstyrelsen har i efteråret 2006 været på kontrolrunde og udtaget prøver med ekstrem pH for at efterprøve klassificeringer.

Det betyder koncentrat produkter ikke kan svanemærkes hvis pH er indenfor ekstrem området.

Forslag: Krav ændres til koncentratprodukter til professionel må mærkes C R35 (NOVADAN)

Kommentar Miljømerking: Vi endrer kravet slik at profesjonelle produkter merket C med R34 Etsende eller R35 Sterkt Etsende kan miljømerkes.

K4 CMR stoffer

Vi ser positivt på at det etableres et forbud mot stoffer som kan forårsake kreft, mutagener eller er reproduksjonstoksiske i tillegg til at det og at det gjøres noen grep i forhold til allergifremkallende stoffer. (Fagforbundet)

Det foreslås et forbud mot stoffer klassifisert som de mest miljøfarlige og mot CMR-stoffer, og dette ser vi på som veldig positivt. (SFT)

Kommentar Miljømerking: Takk for kommentar.

(SE OGSÅ IIH'S KOMMENTAR UNDER K9)

Forslag: som hovedregel må CMR stoffer ikke indgår, særlige regler for konserveringsmidler (NOVADAN)

K5 Allergifremkallende stoffer

Kommentar Miljømerking: Samlet kommentar gitt til slutt for dette krav.

For å unngå vekst av mikroorganismer er god konservering av produktene svært viktig, og det kan være vanskelig å finne gode konserveringsmidler som oppfyller kravet til allergifremkallende stoffer. Konserveringsmidler bør derfor unntas fra dette kravet, i tillegg til parfymen og enzymer. (Lilleborg)

This criterion would cause serious difficulties to the manufacturers, because almost all preservatives are classified as R43. Preservatives are essential ingredients in liquid solutions, because they cannot be stored for very long times without preservatives. A cleaning agent without preservatives would need storage in a refrigerator. (the Finnish Cosmetic, Toiletry and Detergent Association (TY))

There are only a limited number of preservatives that are possible to use in cleaners in practise. All of the realistic preservatives are classified as R43. Banning of R43 compounds would cause serious problems, because especially household cleaners are often neutral in pH and they need a preserving system. This criterion would limit dramatically the number of products that companies can label with Swan. Also the raw material can contain a preservative, and companies have no control of what preservatives are used.

We propose that preservatives are exempted from this requirement. (KiiltoClean Oy)

Det föreslagna förbudet mot R42 och R43 kommer att få allvarliga konsekvenser förkonserveringsmedel, eftersom ett flertal effektiva konserveringsmedel är klassificerade som R 43. Se vidare kommentarer under rubriken K10 Preservatives.

Undantag från kravet på R42 och/eller R43 ges till enzymer, även där de t.ex. förekommer i sprayprodukter. Från hälsosynpunkt är detta märkligt med tanke på att enzymer är kända respiratoriska allergener, varför användning av enzymer i sprayer/aerosolprodukter är högst tveksamt. Ett undantag för enzymer bör kopplas till att de är inkapslade. (KTF)

I K5 undantas enzymer och parfymer från kravet på allergiframkallande ämnen, men vi menar att även konserveringsmedel bör undantas på samma sätt. Professionella produkter hanteras enligt de riskbegränsande åtgärder som leverantören rekommenderar i säkerhetsdatabladet. Därför är det möjligen mer relevant att inte acceptera allergiframkallande produkter än allergiframkallande ingående ämnen (halten kan ju vara så låg att risken är mycket liten). (IIH)

Det virker ikke logisk eller forsvarligt at der er åben mulighed for at tilsætte parfume blot ingrediens R42/R43 anføres på etiket, mens der ikke tillades andre typer ingredienser, herunder specielt konserveringsmidler. Netop omkring konserveringsmidler er der af hensyn til at sikre forbruger sikkerhed krav om at anføre specifik ingrediensnavn på produktets etikette. Parfumer er langt mere komplekse stoffer, der er kun detaljeret oplysningspligt for navn ved indhold af de anerkendte 26 allergistoffer.

Særlig set i forhold til, at funktion af parfumen givetvis er begrænset til at være ”sminke & særpræg” til produkt. På markedet i dag er det muligt at finde parfumer, der i koncentrat version ikke er mærket R42 eller R43. Disse kan indeholde spor af allergen.

En del konserveringsmidler er mærket R43 i koncentrat. Konserveringsmidler tilsættes i så lille mængde at det færdige formulerede produkt ikke skal mærkes. Funktionen af konserveringsmidler er meget væsentlig da det skal sikre produktets kvalitet og dermed funktion og effektivitet. Kan et produkt ikke konserveres tilstrækkeligt er der risiko for, at produktet ved brug bliver stærkt forurenset med forskellige mikroorganismer – det er NOVADAN’s vurdering at dette er en ikke kontrollerbar situation, der er stærk afhængig af omgivelserne og kræver pinlig ”rene forhold” når produkterne håndteres samt kræver produkterne opbevares koldt.

Det er NOVADAN's opfattelse at der skal tilsættes konserveringsmiddel når belastningstest viser det er nødvendig. Alternativet er ikke forsvarlig i forhold til brukernes sikkerhet og sundhet. EU forordningen for vaske- og rengjøringsmidler foreskriver netop producenten uanset koncentration skal opplyse navn på konserveringsmidler, dvs. der er full opplysningsplikt.

Se øvrige kommentarer under konserveringsmidler.

Forslag: Der gives mulighed for konserveringsmidler mærket R43 kan tilsættes. Navn på konserveringsmiddel skal jo alltid opplyses. Stram opp på krav til parfumer således parfumen som råvaren må ikke mærkes R42/43 (NOVADAN)

Kommentar Miljømerking

Ved pH over ca. 5,2 er det svært at finne egnede konserveringsmidler, der ikke er klassifiseret som allergifremkaldende. Over pH 9,5 vurderes pH at være konserverende i sig selv for rengjøringsmidler. I pH-intervallet 5,2-9,5 vil det derfor bli gjort en undtagelse for konserveringsmidlernes allergifremkaldende egenskaber under forudsætning af, at:

- 1) De anvendte konserveringsmidler skal være tilladt ifølge kosmetiklovgivningen i EU og koncentrationen må ikke være høyere end tilladt ifølge kosmetiklovgivningen.*

Et produkt hvis pH-verdi udgøres af et interval, der kun delvist ligger inden for ovenstående pH-interval (5,2-9,5) – f.eks. pH = 5 ±0,5 omfattes ikke af undtagelsen.

Enzymer kan ikke lenger inngå i sprayprodukter, da det ved bruk danne aerosoler som brukeren kan eksponeres for via innåndning. Se også kommentar til K7 Enzymer.

Enzymer i andre produkter er imidlertid unntatt allergikravet. Det er krav om at de er flytende eller i form av ikke-støvende granulat. Risiko for kontakt under produksjon av rengjøringsmiddelet burde derfor være sterkt redusert. Enzymer kan redusere bruken av varmt vann og øvrige kjemikalier, og unntas derfor for kravet. . Selv om det for parfymen finnes alternativer der hovedbestanddelen ikke er R42/43 - så vil produksjonen slik vi kjenner den nå medføre en liten rest (under 0,010%) av R42/43 stoff i rengjøringsmiddelet - enten produsenten vil eller ikke.

Dette fordi parfymen som oftest er laget med utgangspunkt i naturlige råvarer som inneholder disse stoffene. Se forøvrig egne krav til parfyme i K12-K14.

K6 Miljøskadelige stoff

I kriterierna föreslås ett totalt förbud för ämnen klassade som R50/53 vilket innebär ett stort ingrepp på möjligheterna att formulera parfymen för rengöringsmedel. Ämnen klassade som R50/53 är vanligt förekommande i parfymråvaran. Konsumenten vill ha parfymade produkter för att uppleva att det blir rent och fräscht vid städning. Andelen parfymfria rengöringsmedel är mycket liten vilket tyder på hur starkt konsumentkravet på parfymen är. Risken är uppenbar att konsumenten överdoserar rengöringsmedlet om parfymen tas bort ur produkterna. Det är troligt att parfymen inte kommer att kunna användas alls i framtiden för dessa produkter om kravet drivs igenom.

Sänkningen från dagens krav gällande den totala mängden ämnen som är klassade R50/53 respektive R51/53 och R52/53 är för stor. Många fler ämnen är klassificerade som miljöfarliga jämfört med när förra kriteriedokumentet skrevs. Dessutom har nyligen en ändring gjorts i Kemikalieinspektionens föreskrifter om klassificering av ämnen som gör att ännu fler ämnen kommer att bli miljöklassificerade när föreskriften slår igenom. I framtiden kommer därmed många fler ämnen att bli klassificerade som miljöfarliga vilket gör att kravet kommer att bli mycket svårt att klara av.

Totalt sett har summan för miljöfarliga ämnen sänkts från 0,15 vikt % (motsvarar ca 1,5 g/liter) till 0,02 g/liter för en produkt som tidigare hörde till kategorin sanitetsrengöringsmedel och numer till kategorin koncentrat. Det är en sänkning med nära 99 %! Detta innebär en garanterad omformulering för alla Svanmärkta produkter på marknaden vilket är orealistiskt.

Det är viktigt att kriterierna inte gynnar utspädda produkter i förhållande till koncentrat, vilket man gör med nuvarande förslag. Det är inte logiskt att särskilja koncentrationer på brukslösningen för koncentrat och utspädd produkt eftersom de i slutändan används i samma syfte. Förslaget innebär att man gynnar att sätta till mer vatten till produkterna vilket går stick i stäv med övrig strävan inom både företagen och Svanen att minska transporter och emballage. Vi anser att man bör tillåta halten 0,2 g/liter i färdig brukslösning för alla kategorier.

Limonen är ett av de vanligaste parfymämnen i rengöringsmedel och skulle inte klara det föreslagna kravet. Limonen förekommer i flertalet essentiella oljor och i extrakt från citrusfrukter. I rengöringsprodukter är just fräschören från citrus den mest efterfrågade parfymvarianten. Kravet skulle göra det omöjligt att formulera sådana parfymmer i framtiden. Limonen används vidare i allt flera sammanhang som alternativ till petroleumavfettning. Samtidigt är limonen en viktig livsmedelstillsats för att ge citronsmak, det används även i parfymmer och luftfräschare. Det vore intressant att veta hur stor mängd limonen som kommer från rengöringsmedel respektive livsmedelsindustrin i eventuella utsläpp. Utöver limonen är ett flertal andra parfymingredienser såsom alfa- och beta pinene klassade

som R50/53, vilket också utesluter parfymmer med tallbarrsdoft. Generellt bidrar R50/53- ingredienser till basnoten i parfyminttrycket och är därmed en förutsättning före ett parfyminttryck som varar under någon längre tid.

Vi anser att parfymmer ska undantas helt från detta krav. Om det inte är möjligt att undanta parfymmer helt och hållet bör man föra in samma formulering för parfymråvaror som man har tagit in i kriterierna för maskindiskmedel, dvs. att parfymråvaran som helhet betraktas som ett ämne i detta krav.

R50/53-kravet slår även hårt mot konserveringsmedel, se vidare under rubriken K10 Preservatives. (KTF) *Kommentar Miljømerking: Kommentar om dette er gitt senere.*

The quantities presented in the table are strange and there are typing errors in the text (e.g. R40/53 should be R50/53?). (The Finnish Cosmetic, Toiletry and Detergent Association) *Kommentar Miljømerking: Quite right!*

Some of the fragrance components are classified as R50/53 and therefore the proposal to ban all R50/53 classified substances would mean that it can complicate the formulating of fragrances into the products. According to the fragrance manufacturers it would be difficult to replace certain fragrance components classified as R50/53. It would mean that the quality of the fragrance decreases and thus it would give a bad impression for the consumers about the quality of the product. This should not be the aim because in average consumers like fragrances and the fresh scent they bring. We propose that fragrances should be completely left out off this criterion.

No difference should be made between pre-diluted and concentrated products because after all, the concentrations in the use solution would be quite similar regardless of if the use solution is a ready-to-use pre-diluted solution or diluted from the concentrate by the user. Therefore, the limit of concentrated products shouldn't be tightened. (TY)

Kommentar Miljømerking: Kommentar om dette er gitt senere.

Some of the fragrance components are classified as R50/53. According to the fragrance manufacturers it would be difficult to replace these components without reducing the quality of the fragrance. For example a good lemon fragrance is impossible to make. We have noticed that consumers still prefer perfumed cleaners although we offer several unperfumed products, too. If R50/53 is banned it would mean that it can complicate the formulating of fragrances into the products. Consumers judge the technical quality of the cleaner often according to the quality of the perfume. If the quality of the perfume decreases, it would give a bad impression for the consumers about the quality of the product. This should not be the aim. We want to offer the consumers high quality products with high quality perfume and with Swan.

We propose that fragrances are completely left out off this criterion.

No difference should be made between pre-diluted and concentrated products because after all, the concentrations in the use solution would be quite similar regardless of if the use solution is a ready-to-use pre-diluted solution or diluted from the concentrate by the user. Therefore, the limit of concentrated products should not be tightened. (KiiltoClean Oy) *Kommentar Miljømerking: Kommentar om dette er gitt senere.*

Referring to K 6, we like to mention that the former guidelines (Z R50/53 + R5 1/53 + R52/53) has been already quiet restrictive especially after the 1st of January 2007.

A huge amount of fragrance ingredients have an environmental labelling since the above mentioned date. Due to the fact that we as a fragrance producer follow the rule of the ECHA Code of Practice (former Labelling Manual), we consider Natural Complex Substance (concretes, absolutes, essential oils, oleoresins, distillate fractions...) as compositions. The natural extracts should be classified and labelled according to their composition taking into account the classified components.

The calculation rules are defined in the Dangerous Preparation Directive (DPD) 1999/45/EEC. The below mentioned examples show the impact of this new approach:

Examples of Essential oils:

<p>Sweet Orange Oil (CAS 8028-48-6) </p> <p>Current classification Xn, R10-65</p> <p>Classification considering that limonene content is ~96% Xn, N, R10-65-38-43-50/53</p> <p> </p>	<p>Nutmeg Oil CAS 8008-45-5 </p> <p>Current classification Xn, R10-65</p> <p>Classification for nutmeg oil considering saffrole (3%), limonene (7%), isoeugenol (1%), pinene beta (18%), pinene alpha (28%): T, N, R10-45-65-68-43-50/53</p> <p> </p>
--	--

The ban of all materials classified as N, R50/53 would ban all citrus notes and also limited the most natural ingredients for fragrance compounds.

The second remark on point K6 is that we do not understand the lower limit of 0.020g/L of solution of concentrated products versus 0.20 g / L of solution of pre-diluted products.

1 minor mistake is on the R-Phrase on the bottom of page 7 R40/53 -* R50/53.

Concerning K14 B) which should be the future guideline, we would like to mention that 10 ppm is the general standard of leave on products. To be in compliance with the European Cosmetic Directive (2003/15/EEC) and the regulation on detergents (648/2004 EC) we propose to consider the limit of 100ppm in the final product.

We thank you very much for taking into consideration our proposal.

If you have any comments or questions, please do not hesitate to contact us. (Symrise GmbH & Co)

Kommentar Miljømerking: Takk for kommentar. Vi registrer at de nevnte råvarene består av naturlig forekommende ingredienser og de tilsettes i lave konsentrasjoner i sluttproduktene. Likevel - de er svært giftige og påfører miljøet langtidseffekter. Så lenge det finnes relevante alternativer til parfymens hovedbestanddel, ønsker vi i stor grad å begrense innholdsstoffer klassifisert som R50/53 i miljømerkte rengjøringsmidler. Selv om det for parfymen finnes alternativer der hovedbestanddelen ikke er R50/53 - så vil produksjonen slik den er nå alltid medføre at en liten av R50/53 stoff i ender parfymen. Dette fordi parfymen som oftest er laget med utgangspunkt i naturlige råvarer som inneholder disse stoffene. På bakgrunn av dette vil vi i ferdigfortynnede produkter tillate 0,002 gram R50/53 / liter bruksløsning. I konsentrerte produkter (som må fortynnes før bruk) tillates 0,00002 gram R50/53 / liter bruksløsning

Vi stiller spørsmål ved hvorfor det er tillatt med høyere mengder råvarer klassifisert som miljøskadelige i ferdig fortynnet produkt enn i konsentrater? Dette støtter våre kommentarer som at ferdig fortynnet produkt er mer miljøbelastende enn konsentrerte produkter.

Unntak fra dette kan være konserveringsmidler, som må være tilstede i en minimumskonsentrasjon også i ferdig fortynnet produkt. Dette bør i så fall spesifiseres i kriteriene. (Lilleborg)

For å unngå vekst av mikroorganismer er god konservering av produktene svært viktig, og det kan være vanskelig å finne gode konserveringsmidler som oppfyller kravet til miljøskadelige stoffer. Konserveringsmidler bør derfor unntas fra dette kravet. Det bør heller stilles krav om at en challenge-test må gjennomføres for å sørge for riktig mengde tilsatt konserveringsmiddel.

I tillegg er mange parfymekomponenter merket R50/53, og et krav om at denne merkingen ikke tillates begrenser mulighetene for parfymering. Parfymekomponenter merket R50/53 bør tillates i produktene, men det bør settes et øvre tak for mengden av disse. (Lilleborg)

Kommentar Miljømerking: Angående konserveringsmiddel, se K5 Allergi. Mht R50/53, se samlet kommentar.

Det är välkommet att R50/53-ämnen inte får ingå i rengöringsmedel. När det gäller tillsats av ämnen som är R 51/53 eller R 52/53 kan det finnas skäl för skillnaden på en tiopotens mellan färdigspädda rengöringsmedel och koncentrat, bl a eftersom det ofta krävs (mera) konserverings-medel i en färdigutspädd produkt. (Stockholm Vatten AB)

Kommentar Miljømerking: Takk for kommentar.

Grænse for tilladte indhold af stof mærket hhv. R51/53 eller R52/53 bør være forskellige, der bør tillades mere R52/53 end R51/53. (NOVADAN) Kommentar Miljømerking: Takk for innspill. Men mangel på data gjorde det vanskelig å sette en realistisk grense - i denne omgang.

K7 Enzymer

Kommentar Miljømerking: Vi er i ettertid gjort oppmerksom på en artikkel som peker på en sammenheng mellom astma blant voksne og bruk av rengjøringsmidler på sprayflasker (The Use of Household Cleaning Sprays and Adult Asthma, American Journal of Respiratory and Critical Care Medicine, Vol 176, side 735-741, 2007). Ved bruk sprayflasker dannes det aerosoler som vil kunne tas opp i kroppen gjennom nese og munn. Vi har derfor valgt å forby tilsetning av enzymer til sprayflaske-produkt.

K8 Tensider

Vi anser att Svanen ska avvakta med kravet på anaerobt nedbrytbara tensider tills frågan om relevansen är utredd inom förordningen om tvätt- och rengöringsmedel (EG 648/2004). (IIH)

Kommentar Miljømerking: Kravet tilsvarer krav i gjeldende kriterier. Vi ser ingen konflikt her.

K9 Stoffer som ikke får inngå i produktet

Det er stortattat at I specifikt nævner sølvnanopartikler. Nanopartikler i det hele taget er et muligt, fremtidigt miljø- og sundhedsproblem, hvor vores viden pt. et meget ufuldkommen. Emnet bør overvejes i denne eller fremtidige revisioner. (Center for Miljø, Københavns Kommune)

Det er forøvrig flott at dere anvender føre var og er avventende med sølv nanopartikler. (SIFO)

För övrigt välkomnas särskilt den nya definitionen av ingående ämnen och föroreningar samt att nanopartiklar med silver inte tillåts. (Stockholm Vatten Ab)

Kommentar Miljømerking: Takk for kommentar.

Det bør vurderes om aktiv tilsætning af mikroorganismer til et svanemærket produkt skal udelukkes, på linie med nanopartikler. (Miljøstyrelsen)

Kommentar Miljømerking: På Blomsten har der været diskussion om brugen af effektive mikroorganismer. Disse mikroorganismer kan være mælkesyrebakterier, gær eller fotosyntetiske bakterier. Det er Miljømærknings vurdering, at anvendelsen af mikroorganismer i rengøringsmidler er minimal, hvorfor der ikke stilles krav til dette. Hvis der viser sig et behov for krav til mikroorganismer på senere tidspunkt, vil Nordisk Miljømærkning tage det op til fornyet vurdering.

Hvad menes der i øvrigt med sølv-nanopartikler. Er det sølv- og nanopartikler, eller sølv- eller nanopartikler (NOPA). Kommentar Miljømerking: Det menes sølvpartikler på nanonivå (5 – 100 nm).

NTA tillades ikke længere: Nogle complexbindere (GLDA og MGDA) indeholder spor af NTA, og det vil derfor ikke være muligt at anvende disse miljøvenlige alternativer længere, hvis tilstedeværelsen af NTA bliver forbudt. (NOPA)

Kommentar Miljømerking: Hvis NTA ikke er aktivt tilsatt, og forekommer i konsentrasjoner under 0,01% i det ferdige sluttprodukt - kan det inngå. . I formuleringen på side 5 præsiseres, at der menes det rengøringsmidlet, altså det færdige produkt.

Alkylfenoletoksyler (APEO) har lenge vært forbudt i Norge og EØS. Krav om at disse ikke skal inngå dekkes derfor at det nasjonale/EU-regelverket oppfylles. Det bør derfor være unødvendig å ha dette som en del av svanekriteriene. (Lilleborg)

Kommentar Miljømerking: Vi har erfaring med at selv om myndighetene har satt krav er deres mulighet for å følge disse opp ikke alltid like gode. Miljømerking har fått dokumentasjon som viser at miljømerkete produkter ikke inneholder bl.a. APEO. Videre er kontrollen av produkter fra land utenfor Europa varierende.

Lineære alkylbensulfonater (LAS) har vært i søkelyset på grunn av sin dårlige anaerobe nedbrytbarhet. LAS er et tensid og dekkes i pkt K8. Det finnes en rekke andre tensider som er dårlig anaerobt nedbrytbare, men disse nevnes ikke spesielt her under pkt 9. I tillegg tillates det en viss mengde ikke anaerobt nedbrytbare komponenter i produktene, men disse kan ikke være tensider, et krav vi ser på som lite logisk. Se for øvrig kommentar fra Sverige:

” Under samma rubrik nämns också LAS trots att LAS regleras under kravet på tensider K8. Varför är det så? Det finns uppenbarligen ett flertal andra tensider som inte heller är anaerobt nedbrytbare som i så fall också borde nämnas på denna lista.

Generellt frågar vi oss varför specifika tensider som LAS rent ”ryggmärgsreflexmässigt” nämns som oönskade i kriterierna. För LAS finns ett stort

antal miljømässiga riskbedömningar som borde ingå i Svanens beslutsunderlag för kriteriesättning. I samtliga riskbedömningar som gjorts av LAS i olika sammanhang de senaste åren har slutsatsen blivit att LAS inte utgör någon risk i miljön, trots att detta ämne är anaerobt icke nedbrytbart. Man frågar sig om Svanen skall komma i fatt gällande och kommande miljölagstiftning REACH som ju explicit kommer att ta utgångspunkt i risk (inneboende egenskaper och exponering) och inte bara inneboende egenskaper, med undantag för riktigt problematiska ämnen, dit definitivt LAS inte hör.

Kriterierna tillåter en viss mängd icke anaerobt nedbrytbara ämnen, dock inte om dessa skulle utgöras av tensider, vilket är svårt att förstå motivet för.” (Lilleborg)

Kommentar Miljømerking: LAS nevnes da det er et velkjent tensid i ulike typer rengjøringsprodukter. Av erfaring vet vi at vi ikke vet alt om alle ulike egenskaper til et kjemikalie. Derfor - når et kjemikalie ikke brytes ned, vil det kunne utgjøre en risiko i fremtiden. Vi må innse at det for enkelte typer av kjemikalier ikke finnes alternativer som er anaerobt nedbrytbare. Derfor tillates en liten mengde av stoff med slike egenskaper. For LAS finnes imidlertid alternativer.

Commercial names should be removed and chemical names should be used instead (TY).

Commercial names should be removed and chemical names should be used instead (KiiltoClean Oy).

Kommentar Miljømerking: Dette er samlebetegnelser godt kjent av bransjen.

Här nämns bland annat alkylfenoletoxylater, APEO-derivat samt alkylfenolderivat. Eftersom dessa ämnen redan är förbjudna genom detergentförordningen föreslår vi att de stryks ur kriterierna. Förutsättningen för att få en Svanlicens måste ändå vara att man uppfyller gällande lagstiftning. Under samma rubrik nämns också LAS trots att LAS regleras under kravet på tensider K8.

Varför är det så? Det finns uppenbarligen ett flertal andra tensider som inte heller är anaerobt nedbrytbara som i så fall också borde nämnas på denna lista.

Generellt frågar vi oss varför specifika tensider som LAS rent ryggmärgsreflexmässigt nämns som oönskade i kriterierna. För LAS finns ett stort antal miljømässiga riskbedömningar som borde ingå i Svanens beslutsunderlag för kriteriesättning. I samtliga riskbedömningar som gjorts av LAS i olika sammanhang de senaste åren har slutsatsen blivit att LAS inte utgör någon risk i miljön, trots att detta ämne är anaerobt icke nedbrytbart. Man frågar sig när Svanen skall komma i fatt gällande och kommande miljölagstiftning REACH som ju explicit

kommer att ta utgångspunkt i risk (inneboende egenskaper och exponering) och inte bara inneboende egenskaper, med undantag för riktigt problematiska ämnen, dit definitivt LAS inte hör.

Kriterierna tillåter en viss mängd icke anaerobt nedbrytbara ämnen, dock inte om dessa skulle utgöras av tensider, vilket är svårt att förstå motivet för.

Även NTA nämns i listan över förbjudna ämnen. För att möjliggöra mera miljövänliga alternativa komplexbildare till NTA, som t.ex. MGDA bör man tillåta en viss mängd syntesorenheter av NTA. I många fall är det helt omöjligt att undvika

orenheter vid syntesen. Halten NTA i MGDA ligger ofta under 0,05 % men kan inte minskas ytterligere. Gränsen på 0,01 % skulle behöva höjas till 0,1 % vilket även är den gräns som oftast används för att betrakta ett ämne som orenhet i t.ex. preparatdirektivet och i säkerhetsdatabladet. (KTF)

Kommentar Miljømerking: LAS: se tidligere kommentar. NTA og MGDA: forurensinger som ikke er aktivt tilsatt tillates opp til 0,01% i det ferdige sluttprodukt.

Kommentar Miljømerking: Etter høringen har Nordisk Miljømerking kommet frem til også å utelukke hormonforstyrrende stoff (= EU's liste over 118 stoffer, som anses å være hormonforstyrrende eller potensielt hormonforstyrrende):

<http://www.mst.dk/Kemikalier/Fokus+paa+saerlige+stoffer/Hormonforstyrrende+stoffer/EUs+liste+over+hormonforstyrrende+stoffer/>

Dette er i tråd med Nordisk Miljømerkings generelle krav i forhold til produkters påvirkning av miljø og helse.

I tillegg utelukkes også perfluorinererte og polyfluorinererte alkylerte forbindelser (PFAS). Slike forbindelser kan inngå i produkter beregnet for å legge film på f.eks. vegger i dusjkabinett.

K 4 och K9: Komplexbildare är en nödvändig ingrediens i vissa produkter, t ex sanitetsrengöringsmedel. Därför är det viktigt att det ges möjlighet att använda de kommersiella alternativ som finns. Genom att inte tillåta NTA, som i K9, uppstår problem då alternativet MGDA innehåller föroreningar i form av små mängder NTA. Enligt kravet K4 är det inte möjligt att använda ingredienser klassificerade med R40, vilket också utesluter NTA, då den kommer att klassificeras R40 i koncentrationer >5%.

Vi är av den bestämda uppfattningen att det är en olycklig konsekvens av kraven K4 och K9 och menar att en riskbedömning behöver komplettera bedömningen att inte tillåta NTA. Vårt konkreta förslag är att Svanen accepterar NTA i koncentrationer under märkningsgränsen. (IIH) *Kommentar Miljømerking: Se tidligere kommentar om NTA og MGDA*

Why is kathon no longer permitted? It's already on DID (no. 89). (NOPA)

Kommentar Miljømerking: Stoffet er relativt hyppig årsak til allergi. DID-listen inneholder mange kemikalier som ikke kan benyttes i svanemærkede rengjøringsmidler. DID-listen er ikke positivliste (liste med godkendt kemi). Kathon og triclosan er ikke lenger nevnt særskilt, da de på grunn av sine egenksaper likevel utelukkes.

K4 - CMR stoffer + K9 stoffer der ikke må indgå i produktet

Al tilgjengelig litteratur vedrørende NTA er blevet gennemgået i forbindelse med EU's nye klassificering, som vil træde i kraft i **2009**.

Denne gennemgang viste at NTA er kræftfremkaldende ved høje koncentrationer over lang tid. Det er en forudsætning at der sker en udfældning i nyrene. Virkningen er med andre ord ikke enten / eller som ved f.eks. asbest, men afhængig af dosis og tid.

Et totalt forbud - også som syntese urenhed ved fremstillingen af andre kompleks dannere vil få alvorlige konsekvenser.

Den nye generation af stærke kompleksdannere - f.eks. MGDA og GLDA - indeholder større eller mindre mængder af NTA som biprodukt (synteseurenhed). Der gøres et stort arbejde fra industrien til at nedbringe indholdet af NTA i disse år. NTA indholdet i MGDA er f.eks. faldet fra ca 2 % i starten til under 0,3 % i dag. Men en fremtidig syntesevej, som vi kan have klar i løbet af få år, vil indholdet nedbringes til væsentligt under 0,1 % - men helt undgå indhold af NTA kan vi ikke.

Et forbud vil stille producenterne af rengøringsmidler i en meget svær situation:

- enten skal der vælges svagere kompleksbindere
- eller Svanemærkning må opgives på effektiviteten / stabiliteten ikke længere er tilfredsstillende.

endelig kan man forestille sig, at forbrugerne skal bruge væsentligt større koncentrationer for at opnå den samme effekt - også selvom deklARATIONEN siger noget andet.

Et forbud mod at tilsætte NTA kan vi ikke argumentere imod, men et total forbud mod brug af råvarer, der indeholder synteserester / -urenheder kan vi ikke se det rimelige i. Situationen var en anden såfremt det i dag var muligt at fremstille stærke kompleksbindere uden spor af NTA, men det er p.t. ikke muligt, og derfor vil et forbud være meget uheldigt og skadeligt for branchen.

Et konstruktivt forslag kunne være at råvarer der indeholder NTA som synteserester, skal testes for kræftfremkaldende egenskaber (BASF)

Kommentar Miljømerking: se tidligere kommentarer om MGA og NTA

K10 Konserveringsmidler

Konserveringsmedel begränsas kraftigt i de föreslagna kriterierna av kravet på R50/53 samt R42/43. Dessa krav i kombination innebär att så gott som samtliga konserveringsmedel som är användbara för dessa typer av produkter utesluts. Resterande konserveringsmedel är antingen inte effektiva i, eller kompatibla med, denna typ av produkter eller så kommer de automatiskt att förbjudas till följd av att de inte är registrerade under ramen för EUs biociddirektiv.

Effektiv konservering är en förutsättning för säkra produkter och vettig

ekonomi/miljöpåverkan. Man ska inte behöva betrakta ett rengöringsmedel som färskvara och därmed behöva kassera halvfulla flaskor. (KTF)

Kommentar Miljømerking: Se kommentar til R42/43 under K5 Allergi. Etter høringen tillates det nå en viss mengde R50/53 - se K6 Miljøskadelige stoff.

Unnder dessa punkter bör det förtydligas att övriga kriterier gäller samtidigt, t ex K6, kravet på miljöfarliga ämnen. (Stockholm Vatten AB)

Det er NOVADAN's opfattelse at mulighet for valg af konserveringsmidler er meget begrenset med de krav der er lagt op til i høringsforslaget. NOVADAN henstiller kraftigt til at MILJØMÆRKNINGEN tager de stillede krav op til fornyet overvejelse, idet NOVADAN ikke umiddelbart kan udpege et forsvarligt og egnet konserveringssystemer der kan klare kravene og samtidig er OK som "in-can preservation" i henhold til Biociddirektivet og kan klare pH > 8.

Vær opmærksom på det er vanskeligt at konservere alene ud fra pH idet klassificering efter pH-regler (sur & basisk reserve) da kan få afgørende betydning og føre til, at produktet skal mærkes C R35 og dermed ikke mulighed for svanemærke.

Forslag: Hold fokus og kravene på miljøpåvirkning fra konserveringsmidler.

Ved at stille krav om R43 ikke må indgå udelukkes rigtig mange konserveringsmidler. Vær sikker på svanekravene er realistiske og der findes egnet konserveringssystem (speciel for de let alkaliske rengøringsmidler) der kan opfylde de stillede krav.

NOVADAN mener det er relevant at kræve belastningstest, der kan eftervise dels behov for at konservere produkt samt sikre nødvendig mængde konservering holdes så lavt som muligt.

Konserveringsmidler reguleres i fremtiden af biociddirektivet, det betyder der er ikke ubegrænsede muligheder. Det er ikke en selvfølge at et konserveringsmiddel der er OK til kosmetik må benyttes som in-can konservering. Det er afgørende at aktivstoffet er listet i rette gruppe i biociddirektivet. (NOVADAN)

K11 Fargestoffer

Genom att endast tillåta färgämnen som används inom livsmedelsindustrin begränsar man utbudet på ett drastiskt sätt. Vi anser att nuvarande krav för färgämnen ska kvarstå, dvs. att man tillåter färgämnen som tillåts i livsmedel likväl som i kosmetika. (KTF)

We find it strange that only dyestuffs approved for the food industry is allowed in cosmetic products. Why are dyestuffs accepted for cosmetic products not allowed? (NOPA)

Hvoraf kommer antagelsen at farvestoffer der er godkendt til brug i fødevarer ikke er miljøfarlige? (NOVADAN)

Kravet om, at farvestoffer skal være godkendt til brug i levnedsmidler er en kraftig stramning af det tidligere krav. Dokumentation vedr. bioakkumulerbarhed er ofte meget mangelfuld og sammenlagt medfører dette, at en lang række farvestoffer ikke længere vil kunne benyttes i rengøringsmidler.

Vi anmoder derfor om, at det nuværende krav om, at farvestoffer skal være godkendt til brug i kosmetik fastholdes. (A/S Blumøller/Sara Lee)

Kommentar Miljømerking: Det er ikke lenger automatisk tillatt med farger som er godkjent i henhold til EUs direktiv for kosmetikk, da det har vist seg at flere av disse fargene faktisk er miljøfarlige. Men farve godkendt til kosmetik kan benyttes, hvis de ikke er bioakkumulerende. Farger som ikke er bioakkumulerbare, vil ikke tas opp i

næringskjeden og dermed ha en begrenset miljøfare. Test av bioakkumulering kan gjøres ved en oktanol/vannfordelings-test.

K12 Parfyme, IFRA

Det er viktig at øvrige kriterier gjelder samtidig, særskilt K6. Det ska inte kunna räcka att parfymen oppfyller IFRA's krav då dessa inte är satta med hänsyn till miljön utan bara av hälsoskäl. Ofta när man står vid utloppet från reningsverket kan man känna en doft av "tvätt-medel" vilket betyder att parfymerna inte bryts ned ordentligt i reningsverkets processer. Vilken betydelse detta har för det akvatiska livet är inte klarlagt, men försiktighetsprincipen bör gälla och helst ska alla doftämnen vara lätt nedbrytbara. (Stockholm Vatten AB)

Kommentar Miljømerking: Hvis ikke annet er spesifisert, gjelder alle krav til egenskaper alle inngående stoff. Hvis for eksempel miljøskadelighet (K6) ikke dokumenteres - regnes det som R50/53 etter forsiktighetsprinsippet.

Fragrances – comments will be submitted from our suppliers.(NOPA)

We don't know any producers of fragrance that do not fulfil the IFRA guidelines. Therefore declarations from the producer of fragrance are not relevant. (NOPA)

Our first remark is on page 1, you mentioned “. . . content of fragrance and other allergic substances is restricted.”

In general we agree that allergy to fragrance ingredients does exist and the industry is dedicated to reducing its incidence to the lowest level possible. The labeling of the so called 26-substances may help to reduce an already low incidence by providing greater information to consumers that experience sensitivity. By avoiding products containing their particular “allergen”, these consumers might be able to reduce their chances of experiencing allergies in the future.

It is clear to experts in this type of allergy that simply removing the 26 “allergens” from fragrance formulations will not eliminate or necessarily reduce significantly the prevalence of allergies.

The fragrance industry has, for many years, funded a large programme of research into skin sensitisation. Since 1966, the Research Institute for Fragrance Materials (RIFM) has guided the industry to safe conditions of use for known sensitizers, which are important as ingredients. These results have been incorporated by IFRA into its Code of Practice and Guidelines. Where a safe level of use could not be established, the Standard has been a ban of that ingredient. These are mandatory on all companies forming the national associations, which make up IFRA. Therefore, we like to stress that fragrances can be used safe even from persons who are allergic to one or the other ingredient.

Our recommendation is here to change the wording into “. . .the content of fragrance must be in compliance with the IFRA Code of Practise. . (Symrise GmbH & Co)

Kommentar Miljømerking: Ved å kreve at IFRA's retningslinjer følges, sikrer vi at produksjonene av parfyme skjer hos seriøse firmaer. Og at det ikke tilsettes mer parfyme enn det som er anbefalt av IFRA.

K13 Parfyme, kreftfremkallende moskusforbindelser

The names in the table are incorrect, should be e.g. musk xylene. (TY) og/and (KiiltoClean Oy)

Kommentar Miljømerking: Yes, then name should be musk xylene.

K13 och K14 Parfymhalter som tillåts i kosmetikadirektivet/läkemedelsverkets föreskrifter bör även accepteras i rengöringsmedel, då sådana skulle kunna jämföras med "rinse off"-produkter.

Beträffande märkningskrav för parfymer bör märkning enligt gällande bestämmelser vara fullt tillräcklig och ändamålsenlig. Att tillämpa andra märkningskrav gör situationen krånglig för leverantörerna och riskerar att vara förvirrande för kunden/användaren, för vars skull märkningen faktiskt sker. (IIH)

K14 Parfyme, begrensning/deklarasjon

We prefer both possibilities: A) and B) (NOPA)

Listen med parfumenavne indeholder flere fejl forkert (stavefejl og ikke-INCI-navne) Center for Miljø anbefaler valgmulighed A i pkt. K14 (Center for Miljø, Københavns Kommune)

Coop Norden mener, ikke der bør accepteres allergene parfume-stoffer i svanemærkede produkter. Der findes i dag et meget stort antal parfumer uden de 26 mest allergene parfume-stoffer, og der er således store muligheder for at finde brugbare parfumer uden allergene parfumestoffer. (COOP Norden)

Kommentar Miljømerking: Takk for informasjon!

NOVADAN vælger KRAV B (deklaration på etiket hvis > 0,001% R42 el R43) (Novadan)

Generelt er kravene til indholdsstoffer gode, men **K4 (Vi antar det her menes K14 - Nordisk Miljømerking)** virker uhensigsmæssigt. Det er miljøstyrelsens holdning at unødige kemikalier ikke har noget at gøre i et miljømærket produkt. Parfume er en unødvendig ingrediens.

Som minimum bør de 26 allergene parfumestoffer udelukkes, og det virker inkonsistent at parfumer med R42/43 accepteres. Det er styrelsens holdning at K14B udgår, og at K14A udformes som en udelukkelse (0,0010%).

Såfremt K14A ikke ændres (og B udgår), så bør der sættes en en max-grænse for hvor meget af K14A-stoffer der tillades i et svanemærket produkt, f.eks. 0,05%. Ligeledes bør den maksimale mængde af parfumestoffer ikke overstige 0,5% (Miljøstyrelsen)

Kommentar Miljømerking: Kravet til CDV vil kunne begrense mengde parfyme.

Grønn Hverdag mener kravene til parfyme burde vært strengere mtp allergi. Vi viser til kriteriene for kosmetikk, der 26 spesielt allergene parfymestoffer er forbudt i svanemærkede produkter. Vi mener et lignende krav burde implementeres for svanemærkede rengjøringsmidler. Det er dokumentert at allergiske reaksjoner fra de

nevnte 26 parfymestoffene både kan være et resultat av eksponering fra kosmetikk og av eksponering fra andre produkter, for eksempel vaskemidler. Forbrukere forventer at svanemerkede produkter skal være trygge, også med tanke på allergi, men i dag er ikke det nødvendigvis tilfelle - heller ikke hvis det nye forslaget går gjennom.

Grønn Hverdag ønsker primært et totalforbud mot de 26 nevnte parfymestoffene i svanemerkede rengjøringsmidler, subsidiært at deklarasjonsalternativet fjernes og høyeste tillatte konsentrasjon senkes. (Grønn Hverdag)

Undertecknad har inga synpunkter på vilken av de två föreslagna skrivningarna, A eller B, som bör gälla. Men för båda anges att kriterierna gäller varje ämne för sig. Här bör även finnas en övre gräns för hur mycket parfym som får tillsättas sammanlagt. (Stockholm Vatten AB)

Kravene er noe uklare. Må produktet oppfylle A) eller B)?

A) Trenger vi ikke å deklare allergener på etiketten hvis ingen er tilstede i konsentrasjoner på over 100 ppm?

B) Kan vi ha så høye nivåer av allergener vi ønsker hvis vi deklarerer dem på etiketten når de er tilstede i konsentrasjoner på over 10 ppm? (Lilleborg)

The table contains several typing errors. The limits go far below those of the Detergent Regulation. We are aware that one aim of the eco-labelling is to set up criteria which are tighter than legislation. Yet we consider this proposal as an exaggeration. Sensitised people can already now recognise products unsuitable for themselves with the help of legally demanded labelling.

They can either choose a fragrance-free product or to study the labelling to find out whether the product contains ingredients unsuitable for her/him. The text printed in *Italics* should be removed because the option to use fragrances must be maintained. (TY).

There must be no concentration limits for fragrance components listed in K14. We have experience on several fragrance compositions where the concentration of 26 components is limited. We have found out that the stability of the fragrance has been worse in many cases compared to other compositions. We do not want to decrease the quality of our product, because consumers like to use perfumed cleaners. It is very important that ecolabelled products do not give an impression of being worse quality than the other products.

We support the option to declare the fragrance components on the label. However, the limits go far below those of the Detergent Regulation. We are aware that one aim of the eco-labelling is to set up criteria which are tighter than legislation. Yet we consider this proposal as an exaggeration. Sensitised people can already now recognise products unsuitable for themselves with the help of legal labelling. They can either choose a fragrance-free product or to study the labelling to find out whether the product contains ingredients unsuitable for her/him. (KiiltoClean Oy).

Kriterium A kommer att bli svært att uppfylla eftersom parfymämnen oftast förekommer i koncentrationer över 0,01 vikt %. Man kommer därför att behöva deklarerat alla ämnen enligt kriterium B. Detergentförordningens märkningskrav täcker dessutom in deklaration av ämnen som är allergiframkallande.

Hela logiken kring deklareringskravet haltar. Man vill uppenbarligen få produkter med <100 ppm av alla parfymallergener listade under K14 att framstå som särskilt bra. Så fort som dock en av dessa allergener finns i en halt >100 ppm skall helt plötsligt samtliga övriga allergener deklarerat från halten 10 ppm. Eftersom allergier är specifika är det ologiskt att en halt av en allergen >100 ppm triggar deklaration av samtliga andra allergener >10 ppm.

Detergentförordningens haltkrav för märkning (100 ppm) är satt från vad som kan anses vara en rimlig nivå för att undvika allergiska reaktioner i praktiken. Informationen som en konsument får om vilka allergener som finns i två produkter kommer att variera väsentligt enbart beroende på om en allergen finns i halter över 100 ppm, vilket inte är vettig konsumentupplysning. Det är till och med så att konsumenten får mer detaljerad information om en produkt som Svanen anser är "sämre" med avseende på parfymallergener i och med detta krav.

Konsumenterna vill ha parfymade produkter. Vi tror även att parfymen har en viss funktion när det gäller dosering. Skulle man minska parfymen för mycket skulle konsumenten uppleva att produkten är utspädd och som konsekvens öka doseringen.

Vi anser att hela krav K14 bör strykas. (KTF)

I FDB mener vi, at det alene er Krav A, der skal med i det endelige kriteriedokument. Krav A er et absolut krav, hvor allergene parfumestoffer over 100 ppm bliver forbudt i produkterne, mens krav B alene er et deklareringskrav for allergene parfumestoffer.

Hvis krav B tages med, vil forbrugerne ikke vide, hvor meget parfume der er i produktet og det vil give en unødigt usikkerhed, og det vil desuden være svært at kommunikere.

Deklarationspligten i krav B vil også få de miljømærkede produkter til at se ud som om de indeholder mange deklareringspligtige parfumestoffer i forhold til ikke-miljømærkede produkter. (FDB)

Af de to muligheder under K14 synes jeg ikke lide nogen af dem, for rengøringsmidler bør ikke indeholde parfume - det er unødvendig kemi. Jeg foretrækker dog løsning A, fordi den giver en vis begrænsning. Løsning B giver ingen begrænsning, og forbrugeren har ingen chance for at forstå en deklaration om parfumestoffer med mindre de er:

1) uddannede kemikere

OG

2) har rigtig god tid, når de handler.

- og så er vi vist nede på omkring 20 forbrugere i Danmark...;-)

(Danmarks Naturfredningsforening)

Kommentar Miljømerking: Takk til alle kommentarer til parfyme. Kommentaren fra Danmarks Naturfredningsforening setter fingeren på problemet med deklareringsproblemet: Deklarering er til svært liten hjelp for den vanlige forbruker. Det er påpekt at det finnes alternativer til de 26 spesielt allergene parfymestoffene. Det vil medføre at produsentene vil måtte endre "identiteten" på sine parfymeholdige produkter. I kriteriene for tekstilvaskemidler (som utgår i 2009) er det signalisert at deklarasjonsvarianten forventes å falle bort. I krav til kosmetikk er "de 26" ikke tillatt. De nye kravene til rengjøringsmidler vil være obligatoriske først fra slutten av 2008. En mulighet "B" for deklarasjon vil ikke være i takt med fremtiden.

Det som i tillegg gjør det spesielt problematisk med en del parfymestoffer er at de ofte er klassifisert med R50/53. De er altså "bad guys" på flere sentrale områder.

Både med hensyn til allergi og miljøfarlighet av den "tyngste klasse" (R50/53) er det ytre ønske om unntak fra Miljømerkingens krav. Samtidig som parfyme ikke strengt tatt anses som nødvendig.

De nye kravene for Miljømerking av rengjøringsmidler vil vare i flere år fremover. Vi velger derfor følgende variant: Fra 31. desember 2009 bortfaller muligheten for å gjøre bruk av krav B) for parfymen og heretter skal krav A) overholdes. Lisenser, som innen denne dato tildeles med utgangspunkt i krav B) vil ha tdløpsdato den 31. desember 2009.

K15 Fosfor

Hvorfor er høyere nivåer av fosfor tillatt i ferdig fortynnet produkt? (Lilleborg)

Kommentar Miljømerking: Kravene er egentlig en videreføring fra tidligere krav der saniterengjøringsmidler (ofte ferdigfortynnede) har hatt et høyere nivå av fosfor.

The title in the second column of the table is incomplete. Should there be "grams / litre of usage solution"? The figures are illogical. (TY)

The limits are illogical. The limit for concentrated products should not be tightened. (KiiltoClean Oy)

K15-K18

Man bör klargöra tydligare att det är brukslösning man avser gällande de olika värden som presenteras i tabellerna. Eftersom det står koncentrat som produktgrupp tror man att värdena också gäller själva koncentratet. "Wash solution" är inte tillräckligt tydligt. Det kan lätt missförstås speciellt som man tror att siffrorna har kastats om eftersom man tillåter högre halter för utspädda produkter. Förslaget gynnar utspädda produkter som det är skrivet idag.

Vi anser att man bör tillåta en och samma halt för de olika produktkategoriernas brukslösning, dvs. den halt som gäller färdigspädda produkter.

Det är oklart vad som motiverar att konsumentprodukter bara får innehålla 1/5 så mycket anaerobt nedbrytbara ingredienser som produkter för yrkesmässigt bruk. (KTF)

Kommentar Miljømerking: Kravene i høringsforslaget var satt på bakgrunn av en gjennomgang av produkter innen de ulike kategoriene slik at de beste innen hver kategori skulle klare kravene. Alternativt kunne ferdigfortynnede produkter utelukkes. Kravene er nå satt i forhold til bruksområde og bruksmåte.

K16 Beregning av CDV_{akutt} eller CDV_{kronisk}

Maksimalverdi for ferdig fortynnet produkt er mye høyere enn maksimalverdi for konsentrert produkt. I bruksløsning er det sannsynlig at konsentrasjonen av aktive ingredienser er tilnærmet lik både for konsentrat og for ferdig fortynnet produkt. På bakgrunn av dette burde ikke høyere maksimumsverdier tillates på fortynnete produkter. Et unntak fra dette kan være produkter til spesielle formål som toalettrens og skurekrem, der innholdet av aktive ingredienser i bruk må være høyere enn for vanlige rengjøringsprodukter.

Forslag: forskjellige maksimalverdier kan settes, men da basert på produkttype og bruksområde, ikke om produktet er ferdigfortynnet eller konsentrat. (Lilleborg)

Kommentar Miljømerking:Takk for innspill. Kravene er nå endret til bruksområde og bruksmetode.

Again we were sorry to notice that there are typing errors and incomplete titles. (TY)

Stramningen af kravet til CDV virker meget kraftig, da brugen af tensid i et af vores toiletrensemidler medfører, at CDV bliver dobbelt så højt som det tilladte. Det anvendte tensid er let nedbrydeligt og tilladt i forhold til detergentordningen. Vi anmoder om, at maksimumværdierne for CDV_{akut} og CDV_{kronisk} hæves.
(A/S Blumøller/Sara Lee)

Kommentar Miljømerking:Vi har gjennomgått et større antall lisenser. En viss andel av disse må regne med å gjøre endringer av sine produkter for å kunne klare kravene. Å minske miljøbelastningen gjennom skjerpning av CDV-kravet har vært en av målsetningene ved denne revisjonen.

Det är oklart vad som motiverar de radikalt olika CDV-kraven för koncentrerade produkter och produkter som säljs i brukslösning. De olika kategorier som kriterierna antagligen tar sikte på är sprayprodukter i jämförelse med allrengöringsmedel. Här ska man dock komma ihåg att detta är två helt olika produktkategorier med väsentligt olika funktionskrav. Det är olämpligt att ställa kraven på det sätt som görs i kriterierna, vilket t.ex. skulle göra det omöjligt att sälja en sprayprodukt i koncentrat för senare utspädning.

De nya gränser som föreslagits för CDV för färdigspädda produkter jämfört med koncentrat i förhållande till nuvarande kriterier framstår som godtyckliga och obalanserade. Effekten för befintliga färdigspädda produkter blir så gott som uteslutande att man överskrider maximal CDV för dessa produkter, och alltså tvingas omformulera i stort sett samtliga. I jämförelse ligger nuvarande CDV för dessa produkter på ca 30-40 % av maximal CDV. För koncentrat däremot innebär skärpningen att CDV som andel av maximalt tillåten CDV går från ca 25 till 50 %. Alltså är graden av skärpning i en jämförelse mellan dessa produktkategorier mycket olika. Det är inte tydligt om detta är avsikten eller ej. Generellt för produkterna som omfattas av kriterierna kan sägas att de ingredienser som dominerar total CDV är tensider, parfymer, och konserveringsmedel. Övriga ingredienser bidrar endast högst marginellt (1-2 % av total CDV). För att klara de nya kriterierna måste man alltså "späda ut" produkterna med avseende på dessa ingredienser. Inget talar för att man ens i dag använder mera parfym eller konserveringsmedel än nödvändigt i dessa

produkter, ikke minst av kostnadsskäl. Återstår att sänka tensidhalten i produkterna för att klara CDV. Detta kommer med nödvändighet att sänka produkternas effektivitet jämfört med dagens. Man ska då vara medveten om att Svanmärkta rengöringsprayer redan idag är påtagligt mindre effektiva än motsvarande produkter utan miljömärkning. Att ytterligare reducera funktionen till förmån för en godtyckligt satt skärpt CDV-gräns verkar inte förnuftigt. (KTF)

Kommentar Miljømerking: Se tidligere kommentarer angående dette kravet.

CDV_{akut} vs. CDV_{chronic}

Valet att sätta olika CDV-krav för akut resp. kronisk toxicitet är mycket svårt att förstå. Som det nu är formulerat är möjligheten att överhuvudtaget använda kroniska data begränsad till de få/inga fall där kroniska tox-data finns för samtliga ingredienser i en produkt. Detta kommer sannolikt aldrig inträffa.

Svanens syfte med att alls inkludera kroniska ekotoxdata i DID-listan med en uttryckt önskan om att få tillgång till flera sådana data måste rimligen bygga på föreställningen att det så långt möjligt är önskvärt att använda kroniska toxdata för miljöbedömning av ingredienser, eftersom dessa anses ligga närmare en realistisk beskrivning av verklig miljöpåverkan än akuta toxdata gör. Det är ju därför som mera konservativa säkerhetsfaktorer används för akuta data jämfört med kroniska. Trots att kroniska toxicitetsvärden i regel ligger en faktor 10 lägre än akuta för samma ämnen blir resulterande TOXi, när respektive säkerhetsfaktorer använts mindre konservativa för kroniska än för akuta tox-värden. Detta är i sig inte förvånande eftersom kroniska toxiciteter säger mera om verklig potentiell miljöpåverkan än akuta toxiciteter. Det blir därför helt naturligt att kroniska data ger mera gynnsamma CDVberäkningar än akuta. Om man vill uppmuntra till framtagande av mera kroniska toxicitetsdata, måste det finnas ett incitament för detta, lämpligen genom att kroniska data får användas i CDV-beräkningarna för ämnen där sådana data finns och summeras med CDV_{akut} för ämnen där kroniska data saknas. Först då blir det meningsfullt att ha kroniska datamed i DID-listan. Med detta synsätt försvinner också behovet av separata CDV-gränser för beräkningar gjorda med enbart kroniska data, vilket är ett fall som ändå knappt någonsin kommer att vara realistiskt.

De förslagna justeringarna av CDV-kraven jämfört med nuvarande kriterier och förslaget om särskilda CDV-gränser för kroniska data ger intryck av att vara en "skrivbordsprodukt" med dålig verklighetsförankring. (KTF)

Kommentar Miljømerking: Vi takker for innspill fra KTF. Det er ikke lett å si hva som skal til for å få frem flere kronisk toksisitetsdata. Muligens er det for tidlig av Miljømerking å supplere med mulighet for CDV_{kronisk}. Vi har tatt med såvel akutte som kroniske verdier med i kriteriene, slik at de skal harmonisere mest mulig med EU's miljømerke Blomsten.

It is not clear how dose_i is defined (the dosage stated in the product in g/l??) (NOPA)

Kommentar Miljømerking: Det mangler "... (gram i / liter bruksløsning)". Takk for kommentar - dette vil bli rettet.

K17 Innhold av aNBO

K17 Innehåll av aNBO och K18 Innehåll av anNBO: Varför så stor skillnad mellan färdigspädda rengjøringsmedel och koncentrerade? En färdigspädd produkt bör inte kunna få innehålla 100 ggr mer av icke løttnedbrytbara ämnen än den färdig-spädda brukslösningen av ett koncentrat. Det kan vara rimligt att det är en viss skillnad med tanke på de något olika användningsområdena, risk för overdosesring etc, men det bör räcka med mindre än en tiopotens.

Det finns heller ingen anledning till att produkter avsedda för proffesionellt bruk ska behöva innehålla större mängder ingredienser som är icke anaerobt nedbrytbara än hushållsprodukter. Kriterierna i K18 bör vara samma som för hushållsprodukter.

Dessutom måste det anges att kriterierna i K17 och K18 gäller för summan av ingredienser och inte för varje ingrediens för sig.

(Stockholm Vatten AB)

Kommentar Miljømerking: Grensene er basert på gjennomgang av lisenser. Men som tidligere settes kravene nå delvis i forhold til bruksområde(WC eller ei) og til bruksmetode K17 og K18 gjelder summen av ingredienser.

K18 Innhold av anNBO

Vi föreslår att användningen av IDS godkänns i Svanmärkta rengjøringsprodukter, trots att det är märkt på DID-listan som icke anaerobiskt nedbrytbart. Då t.ex. NTA och EDTA är förbjudna (vilket är forståelig pga deras miljøprofil) har IDS en utmärkt (=mycket grön) miljøprofil och därmed t.ex. helt utan klassifisering (som t.ex. T, N, Xi, Xn, eller motsv).

Vår åsikt är att anaerobisk nedbrytbarhet är ej viktig för IDS, eftersom IDS sönderfaller så snabbt redan i ytvatten och inte når ner till sedimenten med låg syrehalt. (OECD 301 E(28d): 79%:, OECD 302B (28d): 89-99%). Dessutom fyller IDS klart den givna alternativa gräns för ämnen vars anaerobiska nedbrytbarhet inte har testats, dvs ämnet bioackumulerar ej (ett mycket lågt logKow-värde: -3,93) och påvisar också mycket låg absorption/lätt desorption ur sediment samt snabb aerobisk nedbrytbarhet.

I kriterierna för Bil- och Båtvårdsprodukter har man beaktat IDS gynnsamma miljøprofil och tillåtit ämnet. Vi föreslår att samma undantag sträcks till Rengjøringsmedel, då IDS har en påvisad god miljøprofil och är tekniskt också mycket effektivt.

Vi bidrar gärna med tilläggsuppgifter. (Oy Celego Ab)

Kommentar Miljømerking:IDS er i seg selv ikke utelukket. Det tillates enn viss mengde ingredienser som ikke er anaerobt nedbrytbare.

Unit missing - g/ litre or kg? (TY)

Kommentar Miljømerking: Takk for påpekning av feil.

2.7 Effektivitet

K19 Effektivitet

Metoder for dokumentasjon av produktets effektivitet er meget svake og lite etterprøvbare. Her bør det innføres standard test hvor kravene graderes i forhold til produktets bruksområde. Testmetode kan f.eks. være Svensk Standard SS 92 36 14, eventuelt utvidet med målinger av smussavsetninger i henhold til NS-INSTA 800 tillegg D1. (SINTEF Byggforsk)

Forklarende tilleggskommentar gitt i etterkant:

SS 923614 går på overflaters rengjørbarhet, men kan like gjerne snus den andre veien for å teste et rengjøringsmiddels evne til å fjerne standardisert smuss fra en standardisert overflate. Vi har brukt metoden ved vårt laboratorium, blant annet til å teste badromspanelers rengjørbarhet. NS-INSTA 800 og Dustdetector (D.1) brukes både av oss og av Teknologisk Institutt til testing av rengjøringsegenskaper. . (SINTEF Byggforsk)

Kommentar Miljømerking: Vi takker for innspill. INSTA 800 går på renheten av den overflate som er rengjort, og ikke på produktets effektivitet. Det synes vanskelig å bruke noen av de nevnte standardene.

2.8 Emballasje

Håndtering og dosering af rengøringsmiddel:

Miljømerket har ikke krav til doseringsanordning, dvs. der er mulighed for overdosering, hvilket øger spild og miljøbelastning.

Konkret eksempel: Änglamarks rengøringsmiddel er meget flydende og ikke forsynet med en fin hældetud. Da midlet samtidig er meget tyndtflydende, er det helt umuligt at dosere i små mængder, dvs. at det koncentrerede produkt overdoseres hver gang.

Miljømerket bør derfor indeholde krav om ikke blot doseringsvejledning, men også til hældeanordning og produktets viskositet. (Center for Miljø, Københavns Kommune)

Kommentar Miljømerking: Vi deler ikke oppfattelsen av at produkter ikke er mulig å dosere korrekt, da forbrukerprodukter som oftest har en innsnevring eller en kork (dansk: kapsel) som letter korrekt dosering, Kommer det flere konkrete eksempler på at det er vanskelig å utføre korrekt dosering for denne type produkter, vil vi se på det ved neste revisjon.

Emballasje - plast

K20 Emballasje - vekt/nytte-forhold

Som nevnt over burde et miljømerke fokusere på så konsentrerte produkter som mulig. Konsentrerte produkter er mindre belastende for miljøet på grunn av mindre emballasje og mindre transport per brukerdose.

Is it still necessary to submit the plastic packaging with the application? The values for WUR in the table are unrealistic low. (NOPA)

Kommentar Miljømerking: Kravet til vekt/nytte-forhold er etter høringen endret, så det kun stilles krav til primæremballasjen.

K21 Emballasje - retursystem

Copy of recycling agreement: We think this is only relevant for Sweden. (NOPA)

K22 Informasjonstekst

Hela detta krav kan utgå ur kriterierna. Rekommendation 89/542/EEG finns inte längre, den upphävdes i samband med att förordningen för tvätt- och rengöringsmedel 648/2004/EEG antogs. Man måste utgå från att Svanmärkta produkter uppfyller gällande lagstiftning. (KTF)

Kriterier som **K23** ville måske også kunne undgås med mere fokus på detergentforordningen. Der står: Informasjonsteksten på emballasje skal følge EUs anbefaling angående innholdsdeklarasjon (89/542/EEC). Miljøstyrelsen gjør opmærksom på, at det er Detergentforordningens regler for indholdsdeklaration der skal følges:

Europaparlamentets og Rådets forordning(EF) Nr. 648/2004 af 31. marts 2004 om vaske- og rengøringsmidler (Miljøstyrelsen)

Rekommendationen för innehållsdeklaration enligt 89/542/EEC gäller inte längre. Den har ersatts av krav i förordningen om tvätt- och rengöringsmedel.

För professionella produkter är det i vissa fall inte ändamålsenligt med doseringsinformation på förpackningen, då användaranvisningar ges i produktblad. Vi anser att det är leverantörens ansvar att bedöma på vilket sätt användarinformation, så som bl a doseringsanvisningar, ska ges på bästa sätt för en säker användning. (IIH).

Kommentar Miljømerking: Dette vil bli korrigeret.

2.9 Kvalitets- og myndighetskrav

Dokumentet mangler krav til produsentens kvalitetssystem, omfatter kun krav til produktets kvalitet (pkt. K 27). Det bør stilles visse minimumskrav til kvalitetssystem. Se f.eks. kriteriedokument for rengjøringstjenester. (SINTEF Byggforsk)

Kommentar Miljømerking: Takk for innspill!

K23 Krav fra myndighet til sikkerhet, arbeidsmiljø og ytre miljø

K24 Ansvarlig for Svanen

K25 Dokumentasjon

K26 Rengjøringsmiddelets kvalitet

K27 Planlagte endringer

K28 Uforutsette avvik

K29 Sporbarhet

K30 Retursystem

K31 Markedsføring

2.10 Svanemerkets utformning

2.11 Etterkontroll

2.12 Hvor lenge gjelder lisensen

Bilag 1 Markedsføring av Svanemerkede rengjøringsmidler

Bilag 2 Testmetoder for og dokumentasjon av miljøegenskaper

- 1 Økotoksikologiske testmetoder**
- 2 Akutt akvatisk toksisitet**
- 3 Bioakkumulering**
- 4 Aerob nedbrytbarhet**
- 5 Anaerob nedbrytbarhet**
- 6 DID-listen**

Bilag 3 Erklæring fra produsent av rengjøringsmiddel

Appendix 3-5

De appendix som ska fyllas i av tillverkaren av produkten, råvaruleverantören och parfymleverantören skapar ett onödigt tillskott av administration. De oppgifter som efterfrågas ska ofta redan dokumenteras vid de olika kravformuleringarna i dokumentet. T.ex. ska säkerhetsdatablad skickas in för hela produkten och för alla ingående råvaror vilket gör att många av frågeställningarna i appendix redan är besvarade. (KTF)

Kommentar Miljømerking: Det er ikke alt som fremgår av datablad fra leverandørene. Videre har vi ved flere anledninger funnet ut at produsenten har vært uvitende om uønskede forbindelser som finnes i råvarer som inngår i deres produkter. Vi er altså uenig i at dette er unødvendig administrasjon.

BILAG 3-5

På baggrund af indsendte erklæringer forslag til at lave en offentlig database for hvilke råvarer der er godkendte til brug i svane mærkede produkter, efter samme princip som SNF i Sverige. (NOVADAN)

Kommentar Miljømerking: Takk for innspill.

K4 CMR stoffer

K5 Allergifremkallende stoffer

K6 Miljøskadelige stoff

K9 Stoff som ikke får inngå i produkt

Tabell K9 nevner ikke DTPA. (Lilleborg)

Kommentar Miljømerking: Takk for korrigering!

K10 Konserveringsmiddel

K11 Fargestoff

Bilag 4 Erklæring fra råvarleverandøren

K4 CMR stoffer

K5 Allergifremkallende stoffer

K6 Miljøskadelige stoff

K9 Stoff som ikke får inngå i råvaren

Tabell K9 nevner ikke DTPA. (Lilleborg)

Kommentar Miljømerking: Takk for korrigering!

K10 Konserveringsmiddel

K11 Fargestoff

Bilag 5 Erklæring fra parfymeleverandøren

K12 IFRA

K13 Parfyme, kreftfremkaldende moskusforbindelser

K14 Parfyme, allergifremkallende innholdsstoffer

K4 CMR stoff

K6 Miljøskadelige stoff

K9 Stoff som ikke får inngå i produktet

Tabell K9 nevner ikke DTPA. (Lilleborg)

Kommentar Miljømerking: Takk for korrigerings!

K10 Konserveringsmiddel

K11 Fargestoff

Bilag 6 Brukertest

The assessment tables are different in English and in Norwegian criteria. (KiiltoClean Oy)

Kommentar Miljømerking: Takk for kommentar!

Testpersoner:

Sammenligningsprodukt:

Utførelse av testen:

Skjema til vaskeeffektivitet:

Kvalitetskrav:

Dokumentasjonskrav:

Vaskeeffektivitet – skjema for brukertest for allrengjøringsmidler og kjøkkenprodukter

Opplysninger vedrørende test:

Hvilke typer overflater er testproduktet anvendt på? Angi materiale.

Bedømmelse av produktet:

Opplysning om bruksstedet:

Vaskeeffektivitet – skjema for brukertest for sanitærrengjøringsmidler

Opplysninger vedrørende test:

Hvilke typer overflater er testproduktet anvendt på?

Bedømmelse av produktet:

Opplysning om bruksstedet:

Det samlede resultat av brukertest for vaskeeffektivitet

Tabell med sammenstilling av alle svar:

Tabell 1:

Tabell 2:

Vurdering:

Bilag 7 Laboratorietest

Forslag til laboratorietest

Krav

1. Dose
2. Sammenligningsprodukt
3. Overflater
4. Smuss
5. Vaskeprosedyre
6. Beskrivelse av utført test
7. Beregning av vaskeeffektivitetsindeks (EFF)

Comment to Appendix 7 (3. Surface): Is the product gently to the surface. We don't think this is relevant since we don't develop a product that destroys the surface.
(NOPA)

Kommentar Miljømerking: Others may...

8. Vaskeeffektivitet

Kommentarer til bakgrunnen

Der mangler en generell diskusjon af Svanens kriterier i forhold til Blomstens kriterier, og det ville det være ønskelig at EUs Detergentforordning tillige også blev inddraget mere, i forhold til hvad kriteriernes niveau i forhold til lovgivningen (faktisk ser det ud til at baggrundsdocumentet slet ikke omtaler Detergentforordningent. Detergentforordningen stiller krav til alle tensider om at være nedbrydbare under aerobe forhold. Det bør nævnes, ligesom det faktum at Svanen (og Blomsten) jo på dette område er foran lovgivningen når det gælder CMR-stoffer, CAT III stoffer. (Miljøstyrelsen)

Sammanfattning: Det framgår varken av kriteriedokumentet eller bakgrundsdocumentet hvilken förväntad miljönytta Svanen anser att de skärpta kriterierna skall kunna leverera. Från industrins sida ser vi enbart kostbara omformuleringar av parfymen, en realistiskt begränsning av tillgängliga konserveringsmedel samt behov av att späda ut befintliga formuleringar i fråga om tensider med sämre effektivitet och tveksam miljönytta som konsekvens. Detta kan inte vara klok resurshushållning. (KTF)

Definisjon av inngående stoff og forurensing - i baggrundsdocumentet side 13

Vi forstår ikke helt kravet. Hvad er urenheder (synteserester etc) der findes i en

koncentration på over 0,01 % ? Skal de deklarerer i råvaren? Det sker ikke i dag da urenheder under 0,1 % ikke angives. Kravet vil stille urealistiske opgaver i udsigt for både færdigvare producenter og råvareproducenter, da vi i mange tilfælde ikke ved hvad der findes i dette koncentrations interval (0,01 % til 0,1 %). En normal praksis er at sige hvis urenhederne er i koncentrationer på under 0,1 %, så er de ikke tilstede. (BASF)

Kommentar Miljømerking: *Det er uklart formulert - det menes 0,01% i sluttproduktet - ikke i råvaren.*

BILAG 1 - Høringsbrev (sendt ut i Norge)

Til høringsinstansene

Deres ref.

Vår ref
xxx/1.1.3/AH/bm
Saksbeh.:ag

Dato
27. april 2007

Høring - forslag til revisjon av miljøkrav for svanemerking av rengjøringsmidler

Forslag til nytt, revidert kriteriedokument for miljømerking av rengjøringsmidler er nå publisert på Miljømerkings nettsider www.ecolabel.no. Der finner dere også bakgrunnsdokument, svarskjema og høringslister.

Forslagene til miljøkrav er utarbeidet av sekretariatene i Nordisk Miljømerking under ledelse av Arne Godal ved Miljømerking i Norge. Ta kontakt dersom dere ønsker å få tilsendt papirkopi av dokumentene.

De største endringene som foreslås i dette høringsutkastet i forhold til kriterieversjon 3.0 er:

- forbud mot stoff klassifisert som de mest miljøfarlige (R50/53) og mot CMR-stoff (stoff som kan forårsake kreft, er mutagene eller er reproduksjonstoksiske)
- strengere krav til allergifremkallende stoff
- tillatt mengde av stoff klassifisert som R51/53 og R52/53 er strammet inn
- GN er omgjort til CDV (produktets "giftighet og nedbrytbarhet", som nå relateres til den europeiske DID-listen) og grensen er skjerpet

Vi vil gjerne ha kommentarer til de nye kriteriene. Kontaktperson i Norge er Arne Godal, og vi ber dere sende kommentarene til oss innen 27. juni 2007 per post eller epost til ag@ecolabel.no.

En oversikt over høringsuttalelsene som kommer inn, vil være tilgjengelig hos Miljømerking.

Med vennlig hilsen
Stiftelsen Miljømerking i Norge

Alvhild Hedstein , direktør